EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 6. 11. 2025
COM(2025) 667 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

Správa o stave energetickej únie za rok 2025

(podľa nariadenia (EÚ) 2018/1999 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy)

1. ÚVOD: BUDOVANIE SILNEJ ENERGETICKEJ ÚNIE

Ako sa zdôrazňuje v Draghiho správe, vysoké náklady na energie sú základom výziev, ktorým Európa čelí. Hoci sú ceny energií výrazne nižšie ako počas energetickej krízy v roku 2022, ceny energie sú stále výrazne vyššie ako naši konkurenti a vo veľkej miere sa v jednotlivých členských štátoch EÚ líšia, čo je pre mnohé priemyselné odvetvia a európskych občanov naďalej zdrojom obáv. Dôvodom je najmä závislosť Európy od dovážaných fosílnych palív, ktorá v roku 2024 dosiahla takmer **375 miliárd EUR**[1] a štrukturálna neefektívnosť spôsobená neúplnou integráciou elektrizačnej sústavy EÚ.

Skutočná energetická únia založená na výrobe čistej energie z domácich zdrojov, silnom odvetví energie z obnoviteľných zdrojov a jej efektívnom využívaní je absolútne nevyhnutná pre bezpečnosť a konkurencieschopnosť EÚ a pre dosiahnutie našich cieľov klimatickej neutrality. Európa už v roku 2024 dosiahla 47 % energie z obnoviteľných zdrojov vo svojom energetickom mixe a opatrenia v oblasti energetickej efektívnosti viedli k odhadovaným úsporám vo výške približne **120 miliárd EUR** na účtoch za energiu, čím sa pripravila pôda pre energetickú nezávislosť.

Začiatkom roka 2025 Komisia predstavila **Dohodu o čistom priemysle**, v ktorej načrtla opatrenia na zníženie cien energie a vytvorenie kvalitných pracovných miest a vhodné podmienky pre podniky, aby prosperovali, pokiaľ ide o financovanie, vedúce trhy, obchod a prístup k zdrojom. **Dohodou o čistom priemysle** sa včleňuje klimatická neutralita do priemyselnej politiky tým, že sa načrtávajú konkrétne opatrenia, ktorými sa premení dekarbonizácia na hnaciu silu rastu európskeho priemyslu. Zároveň sa **Akčným plánom pre cenovo dostupnú energiu** zavádzajú krátkodobé a štrukturálne opatrenia na zabezpečenie stabilných a predvídateľných nákladov na energiu, zvýšenie energetickej efektívnosti a rozšírenie výroby energie z obnoviteľných zdrojov, čím sa zabezpečí, aby podniky mohli zostať konkurencieschopné a spotrebitelia mohli využívať cenovo dostupnú energiu. Tieto iniciatívy spoločne predstavujú novú fázu na dobudovanie energetickej únie a dosiahnutie skutočne integrovaného energetického systému, ktorý umožní voľný tok lacnej domácej čistej energie v celej Európe.

Za posledné roky rýchlo sa vyvíjajúce geopolitické prostredie ovplyvnilo globálne trhy s energiou na celom svete. Využívanie energie ako zbrane zo strany Ruska ohrozuje energetickú bezpečnosť Európy a má vplyv na hospodársku stabilitu a rast Únie. V reakcii na to EÚ v máji 2022 spustila plán REPowerEU s cieľom postupne odstrániť svoju závislosť od ruského fosílneho paliva v súlade s Vyhlásením z Versailles. V súčasnosti všetky národné plány obnovy a odolnosti v rámci nástroja NextGenerationEU obsahujú **kapitolu REPowereEU** s celkovou odhadovanou výškou investícií 65,3 miliardy EUR. Vďaka rýchlemu koordinovanému postupu Európy a spolupráci s medzinárodnými partnermi sa dovoz plynu do EÚ z Ruska znížil zo 45 % v roku 2021 na 19 % v roku 2024 a na 12 % v roku 2025 (do augusta) po prerušení tranzitu cez Ukrajinu. Dovoz ropy z Ruska sa takisto znížil vďaka úsiliu a sankciám EÚ, a to z 27 % na začiatku roka 2022 na 3 % v prvej polovici roka 2025[2], pričom dovoz uhlia z Ruska bol úplne ukončený.

V záujme úplného ukončenia závislosti Komisia splnila svoj sľub a v máji 2025 predložila návrh na riešenie zostávajúcej závislosti prezentovaním **Plánu na ukončenie dovozu energie z Ruska**, po ktorom bude v júni nasledovať prvý legislatívny návrh. Tento prelomový návrh, o ktorom v súčasnosti rokujú spoluzákonodarcovia, obsahuje **silný politický signál** – Európa už nebude tolerovať zbrojenie dodávok energie. To je v súlade s 19. balíkom sankcií proti Rusku, v ktorom Komisia navrhla zákaz dovozu ruského skvapalneného zemného plynu v celej EÚ od 1. januára

---

1 *Imports of energy products to the EU down in 2024* (Dovoz energetických výrobkov do EÚ sa v roku 2024 znížil) – spravodajské články – Eurostat.

2 *Quarterly reports highlight solar (record and progress away from Russian gas)* [V štvrťročných správach sa poukazuje na solárnu energiu (rekord a odklon od ruského plynu)] – Európska komisia.
Dovoz energetických výrobkov do EÚ – najnovší vývoj – vysvetlená štatistika – Eurostat.

2027, spojený s prísnejšími opatreniami voči tieňovej flotile a úplným zákazom transakcií pre spoločnosti Rosneft a Gazprom neft s cieľom obmedziť peňažné toky za predaj ropy.

Európa je najrýchlejšie otepľujúcim kontinentom na svete, čo ohrozuje jej prosperitu a bezpečnosť. Znížením svojej závislosti od fosílnych palív z Ruska a zvyšku sveta sa EÚ usiluje nielen posilniť svoju energetickú nezávislosť, ale aj chrániť svojich občanov a presadzovať vedúce postavenie Európy v úsilí o dekarbonizáciu, keďže EÚ sa nemôže spoliehať na fosílne palivá, ktoré nevyrába.

Podľa **celoúnijného posúdenia konečných aktualizovaných národných energetických a klimatických plánov** vypracovaného Komisiou, ak členské štáty budú vykonávať národné energetické a klimatické plány spolu s politikami EÚ, EÚ sa priblíži k svojim cieľom na rok 2030 v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov a energie z obnoviteľných zdrojov. V oblasti energetickej efektívnosti však pretrváva značný nedostatok, čo naznačuje, že na splnenie cieľov EÚ v oblasti úspor energie do roku 2030 sú potrebné dodatočné opatrenia a intenzívnejšie vykonávanie, spolu s ďalšími opatreniami na zabezpečenie potrebných investícií a financovania.

Napriek zrýchleniu čistých investícií v uplynulých rokoch, najmä vďaka podpore z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a kohéznych fondov, súčasné úrovne investícií nedosahujú odhadované ročné potreby investícií do energetického systému vo výške **660 miliárd EUR** v období 2026 – 2030 a ešte viac v období 2031 – 2040, ktoré sú potrebné na dosiahnutie našich cieľov v oblasti klímy a energetiky[3].

V tejto súvislosti sa v návrhu ambiciózneho viacročného finančného rámca (VFR) vo výške 1,98 bilióna EUR na obdobie 2028 – 2034 (v bežných cenách) navrhuje päťnásobné zvýšenie rozpočtu **Nástroja na prepájanie Európy** na cezhraničnú energetickú infraštruktúru, čo **poukazuje na absolútnu nevyhnutnosť výrazne zvýšiť investície do európskych sietí.**

Vo výročnej **správe o stave energetickej únie sa uvádza ročné hodnotenie pokroku EÚ pri dosahovaní cieľov energetickej únie** a **prechodu na čistú energiu**.

V tohtoročnej správe sa uvádza pokrok dosiahnutý v rokoch 2024 – 2025 a opisuje sa v nej, ako EÚ reagovala na vyvíjajúce sa globálne a domáce výzvy v prvom roku mandátu tejto Komisie. Štruktúra správy sa skladá z troch častí: najprv sa zaoberá tým, **ako napreduje plnenie Akčného plánu pre cenovo dostupnú energiu, a zakotvuje vykonávanie politických zámerov a cieľov do roku 2030**. V **druhej časti sa analyzuje súčasný stav realizácie energetickej únie** v jej piatich dimenziách na základe výsledkov hodnotenia dvojročných správ členských štátov, predložených v roku 2025, o pokroku pri plnení národných energetických a klimatických plánov. **Tretia časť je zameraná na budúcnosť a pripravuje pôdu pre rozhodné opatrenia na dobudovanie energetickej únie a prípravu rámca politík v oblasti klímy a energetiky na nasledujúce desaťročie.**

[3] *Energy in the next long-term EU budget: Commission invites input* (Energia v budúcom dlhodobom rozpočte EÚ: Komisia vyzýva na poskytnutie informácií).

KĽÚČOVÉ ÚSPECHY Z ROKU 2025 NA CESTE K SKUTOČNEJ ENERGETICKEJ ÚNII

- ***Akčným plánom pre cenovo dostupnú energiu**, ktorý Komisia predstavila 26. februára 2025 spolu s **Dohodou o čistom priemysle**, sa prispeje k zníženiu nákladov na energiu pre priemysel, podniky a občanov. Obsahuje komplexný súbor opatrení vrátane mobilizácie investícií, zvýšenia flexibility a zefektívnenia udeľovania povolení s cieľom rozšíriť dodávky čistej a cenovo dostupnej energie, investícií do opatrení v oblasti energetickej efektívnosti, ako aj posilnenia siete.*

- *S cieľom podporiť jeho vykonávanie Komisia 2. júla 2025 prijala balík usmerňujúcich dokumentov na **podporu anticipačných investícií do sietí, inovatívnych technológií v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a foriem zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov**, **určenia oblastí sieťovej a uskladňovacej infraštruktúry** a **revízii metodík sieťových tarív** s cieľom podporiť členské štáty, národné regulačné orgány a prevádzkovateľov sietí pri rozširovaní prostriedkov obnoviteľných zdrojov, posilňovaní našich sietí a plánovaní sietí a navrhovaní sieťových tarív, ktorými sa stimuluje flexibilita a nákladovo efektívne využívanie siete.*

- *Prvé dve **tripartitné zmluvy o cenovo dostupnej energii, ktoré sa týkajú veternej energie na mori a sietí a uskladňovania energie**, oznámil komisár Jørgensen 4. septembra 2025 a ich uzavretie sa očakáva v nadchádzajúcich mesiacoch. Keďže tieto zmluvy spájajú výrobcov energie, priemyselných spotrebiteľov a verejný sektor zastúpený členskými štátmi a Komisiou, stanovia sa v nich vzájomné záväzky na využívanie investícií potrebných na rýchlu integráciu domácej a cenovo dostupnej energie do systému. Okrem toho Komisia v súčasnosti posudzuje možnosť uzatvorenia podobných zmlúv v iných odvetviach, napríklad v oblasti biometánu, energetickej efektívnosti, malých modulárnych reaktorov alebo energetickej integrácie dátových centier.*

- *EÚ výrazne znížila svoju závislosť od energie z Ruska: **dovoz plynu z Ruska (plyn z plynovodov a skvapalnený zemný plyn) klesol zo 45 % v roku 2021 na 12 % v roku 2025 (do augusta)**, zatiaľ čo dovoz ropy sa v dôsledku zavedených sankcií znížil z 27 % na začiatku roka 2022 na iba 3 %. Tieto výrazné zníženia, ktoré sú výsledkom koordinovaných opatrení EÚ a úsilia o diverzifikáciu energie, predstavujú významný krok smerom k postupnému ukončeniu dovozu energie z Ruska a posilneniu energetickej bezpečnosti Únie.*

- *V **Pláne na ukončenie dovozu energie z Ruska**, ktorý Komisia predložila 6. mája 2025, sa stanovuje koordinovaný a postupný prístup k ukončeniu dovozu ruského plynu, ropy a jadrovej energie do EÚ. Prvým **legislatívnym návrhom nariadenia o postupnom ukončení dovozu ruského zemného plynu** sa zabezpečí postupné, ale účinné ukončenie dovozu ruského plynu a ropy, pričom sa zachová bezpečnosť dodávok a stabilita trhu EÚ. Stanovujú sa v ňom aj opatrenia na posilnenie transparentnosti a monitorovania bezpečnosti dodávok energie do EÚ, a to úplným ukončením závislosti EÚ od energie z Ruska. Komisia v 19. balíku sankcií proti Rusku navrhla zákaz dovozu ruského skvapalneného zemného plynu v celej EÚ od 1. januára 2027 spolu s prísnejšími opatreniami voči tieňovej flotile a úplným zákazom transakcií pre spoločnosti Rosneft a Gazpromneft s cieľom obmedziť peňažné toky za predaj ropy.*

- *Estónsko, Lotyšsko a Litva 9. februára 2025 úspešne synchronizovali svoje elektrické siete so synchrónnou oblasťou kontinentálnej Európy. **Synchronizácia pobaltských štátov** je vlajkovým projektom zaisťujúcim energetickú bezpečnosť EÚ, ktorý Komisia v uplynulých 15 rokoch bezprecedentne podporovala politicky, technicky aj finančne. To zahŕňa viac ako 1,23 miliardy EUR v grantoch z Nástroja na prepájanie Európy (NPE) a 60 miliónov EUR z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti.*

- ***EÚ sa pripravuje na zimu, pričom trajektória plnenia zásobníkov plynu** je v súlade s priemerom zaznamenaným v rokoch 2016 – 2021 (83 % začiatkom októbra) a je na dobrej ceste k dosiahnutiu cieľa naplnenia na 90 % 1. novembra. Nedávnymi zmenami nariadenia o skladovaní plynu sa zabezpečila väčšia flexibilita, čo pomáha členským štátom optimalizovať operácie skladovania a posilniť energetickú bezpečnosť.*

- *Z konečných **národných energetických a klimatických plánov** (NEKP) vyplýva, že členské štáty **výrazne znížili rozdiel v plnení cieľov v oblasti energetiky a klímy do roku 2030**, pričom celkové odhadované čisté emisie skleníkových plynov budú v roku 2030 nižšie približne o 54 % v porovnaní s rokom 1990, je prítomný obmedzený rozdiel v ambíciách vo výške 1,5 % v porovnaní s cieľom dosiahnuť 42,5 % podiel energie z obnoviteľných zdrojov, ale je potrebné vynaložiť väčšie úsilie, pokiaľ ide o príspevky členských štátov k cieľu energetickej efektívnosti vo výške 11,7 % do roku 2030, ako aj pokiaľ ide o zabezpečenie potrebných investícií a financovania. Komisia pozorne sleduje realizáciu plánov a skúma ďalšie opatrenia na splnenie prognóz členských štátov. S cieľom podporiť odstraňovanie rozdielov v energetickej efektívnosti Komisia na neformálnom zasadnutí Rady pre energetiku 4. a 5. septembra 2025 otvorila akčné fórum o energetickej efektívnosti.*

- ***Osobitná skupina pre energetickú úniu**, ktorá bola oznámená v Akčnom pláne pre cenovo dostupnú energiu a začala fungovať už v júni 2025, združuje zástupcov Komisie a členských štátov na vysokej úrovni s cieľom zlepšiť koordináciu v rámci energetickej únie a posilniť jej riadenie a dobudovanie. Jej cieľom je dať **politický impulz** konkrétnym kľúčovým výzvam, ktoré formujú náš spoločný energetický systém budúcnosti.*

- ***Nový inštalovaný výkon obnoviteľných zdrojov energie** v roku 2024 sa odhaduje približne na **77 GW** (12,9 GW v prípade veternej energie a 65,5 GW v prípade solárnej energie), čo predstavuje 17 % ročný nárast v porovnaní s rokom 2023. Výroba elektriny z obnoviteľných zdrojov si v roku 2024 upevnila vedúce postavenie v EÚ a predstavovala 47,3 % celkovej elektrickej energie. V júni 2025 sa solárna energia stala prvýkrát v histórii najväčším zdrojom energie v EÚ.*

- *Cieľ EÚ do roku 2030, ktorým je 42,5 % podiel obnoviteľných zdrojov energie na spotrebe energie v EÚ (s ambíciou dosiahnuť 45 %), si bude vyžadovať oveľa rýchlejšie využívanie obnoviteľných zdrojov energie v nasledujúcich rokoch, pričom na dosiahnutie ďalšieho referenčného bodu 29,7 % v roku 2025 bude potrebný ročný nárast o 2,6 percentuálneho bodu.*

- *Pokiaľ ide o prechod od fosílnych palív, **produkcia a spotreba uhlia naďalej klesá**. V rokoch 2018 až 2024 sa spotreba čierneho aj hnedého uhlia v EÚ znížila približne o polovicu.*

- ***Spotreba primárnych zdrojov energie** v EÚ sa v porovnaní s rokom 2022 znížila o 4,1 % v roku 2023 a konečná spotreba energie sa znížila o 3 %. Najväčšie zníženie konečnej spotreby energie možno pozorovať v sektore bývania, po ktorom nasleduje priemysel a služby.*

- *Dňa 11. septembra 2025 bola spustená iniciatíva Energetická efektívnosť v MSP s cieľom podporiť investície do energetiky pre 350 000 malých a stredných podnikov v celej Európe s novým finančným krytím vo výške 17,5 miliardy EUR (2025 – 2027). Komisia bude naďalej mobilizovať verejný a súkromný kapitál prostredníctvom koalícií, národných centier, investičných platforiem, podpory EIB a povzbudzovania k vytváraniu nových investičných nástrojov na zvýšenie energetickej efektívnosti.*

- *Ôsmy **jadrový objasňujúci program** z júna 2025 poskytuje komplexný a na faktoch založený prehľad trendov v oblasti jadrového rozvoja. Realizácia plánov členských štátov si vyžiada značné investície, ktoré sa odhadujú na 241 miliárd EUR do roku 2050 a budú pokrývať výstavbu nových veľkých reaktorov a predĺženie životnosti (základný scenár s kapacitou 109 GW). Na konci roka 2024 bolo v prevádzke 101 jadrových reaktorov v 12 členských štátoch, čo predstavuje takmer štvrtinu z viac ako 400 reaktorov v prevádzke na svete.*

- *Komisia zriadila **platformu EÚ pre energetiku a suroviny**, ktorá má využívať veľkosť európskeho trhu a posilniť postavenie európskych spoločností pri účinnom obstarávaní energeticky významných výrobkov a surovín. Na platforme sa združujú rôzne mechanizmy, ktoré sa zameriavajú na vodík, suroviny, biometán, skvapalnený zemný plyn a zemný plyn.*

- ***Pokračovali práce na zosúladení kandidátskych krajín s energetickými politikami EÚ** v rámci širších priorít rozširovania. Uskutočnili sa kontrolné stretnutia týkajúce sa **Ukrajiny** a **Moldavska** s cieľom posúdiť ich zosúladenie s acquis EÚ v oblasti energetiky. Komisia ukončila proces kontroly **Albánska** a **Severného Macedónska**. V prípade **Srbska** a **Čiernej Hory** prebiehajú rokovania o kapitolách 15 (energetika) a 21 (transeurópske siete) v rámci tematického bloku 4 prístupového procesu.*

- *V januári 2025 predsedníčka von der Leyenová spustila* ***globálne fórum pre energetickú transformáciu****, ktoré sa zameria na plnenie vôbec prvého globálneho hodnotenia, a to strojnásobením globálnej kapacity energie z obnoviteľných zdrojov a zdvojnásobením tempa zvyšovania energetickej účinnosti do roku 2030.*

- *Komisia okrem toho v októbri 2025 prijala* ***Oznámenie o novej vízii EÚ na posilnenie globálnej klimatickej a energetickej transformácie****.*

- *Navrhuje sa nový rámec riadenia* ***pre Strategický plán pre energetické technológie*** *(Európsky strategický plán pre energetické technológie), ktorým sa majú vytvoriť spoločné programy implementácie a investícií pre každú technológiu čistej energie a posilniť spolupráca medzi EÚ, členskými štátmi a zainteresovanými stranami z oblasti výskumu a priemyslu v súlade s ambíciami aktu o emisne neutrálnom priemysle.*

2. PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE CENOVO DOSTUPNÚ ENERGIU

Európska únia čelí naliehavej výzve: **existuje riziko, že vysoké a nestabilné ceny energie narušia podporu energetickej transformácie zo strany verejnosti, 47 miliónov Európanov je postihnutých energetickou chudobou** a rastúce cenové rozdiely v porovnaní s inými veľkými ekonomikami narúšajú priemyselnú konkurencieschopnosť EÚ.

Na riešenie kombinovaných výziev závislosti od dovozu a dovážaných drahých fosílnych palív, neefektívnosti na trhu s energiou a neúplnej integrácie energetického systému, EÚ uplatňuje komplexný prístup na dobudovanie energetickej únie. V Akčnom pláne pre cenovo dostupnú energiu sa predstavili opatrenia na zníženie účtov za energiu v krátkodobom horizonte, ako napríklad zníženie daní z elektriny, čo už v niektorých členských štátoch prináša výsledky, a zároveň sa zameriava na štrukturálnejšie opatrenia na modernizáciu európskeho energetického systému prostredníctvom investícií do sietí a spojovacích vedení, zlepšenia podmienok, ako je udeľovanie povolení a riadenie, a zvýšenia výroby energie z obnoviteľných zdrojov a energetickej efektívnosti. Komisia je odhodlaná urýchlene vykonávať tento plán a podporovať členské štáty v každom kroku. Komisia 21. októbra oznámila, že zintenzívni úsilie o zníženie cien energie súborom 7 opatrení na pomoc priemyslu a spotrebiteľom. Prehľad pokroku dosiahnutého v každom opatrení plánu je uvedený v prílohe 1.

Opatrenia členských štátov v oblasti zdaňovania energie

Dánsko *predložilo návrh zákona o financiách na rok 2026 vrátane zníženia daní z elektriny na minimum EÚ v rokoch 2026 – 2027. To znamená pokles z približne 97 EUR/MWh na asi 1,1 EUR/MWh, teda takmer na nulu. Podľa Dánska sa tým ušetrí 134 EUR (1 000 DKK) ročne pre jednotlivca a približne 533 EUR (3 975 DKK) ročne pre pracujúcu rodinu v rodinnom dome (3. septembra).*

Nemecko *oznámilo zámer znížiť dane z elektriny na minimum EÚ pre konkrétne odvetvia (priemysel, poľnohospodárstvo, lesníctvo), aby tak zvýhodnilo približne 600 000 spoločností s podporou 1,5 miliardy EUR v roku 2026 a 3 miliardy EUR v roku 2027, ako aj 6,5 miliardy EUR na podporu poplatkov za prenosovú sústavu (3. septembra).*

Ďalšia integrácia energetického systému EÚ

Dobudovanie energetickej únie má zásadný význam pre prekonanie neefektívnosti vnútorného trhu s energiou. Energetický systém EÚ sa naďalej vyznačuje obmedzenou cezhraničnou kapacitou, nedostatočnou integráciou energetického systému, čo vedie k prudkým nárastom cien a regionálnym cenovým rozdielom. To bráni optimálnemu využívaniu čistej elektrickej energie a narúša bezpečnosť dodávok. Polovica potrieb európskej cezhraničnej infraštruktúry zostáva neuspokojená a dlhé čakanie na to, aby sa výrobcovia a spotrebitelia energie z obnoviteľných zdrojov pripojili k sieti, bránia konkurencieschopnosti Európy a energetickej bezpečnosti a transformácii.

Uskladňovanie takisto zostáva kritickou výzvou: napriek rekordnému rastu bola kapacita EÚ na batériové uskladňovanie energie v roku 2024 na úrovni len 61 GWh, zatiaľ čo podľa niektorých odhadov musí EÚ do roku 2030 dosiahnuť uskladňovanie energie 200 GW, čo zodpovedá aspoň 18,5 GW ročne[4].

S cieľom odstrániť tieto pretrvávajúce nedostatky a urýchliť výhody plne integrovanej energetickej únie Komisia zriadila **osobitnú skupinu pre energetickú úniu**. Táto osobitná skupina, ktorej súčasťou sú vysokí predstavitelia Komisie, členských štátov, príslušných orgánov EÚ a zainteresovaných strán, posilní politickú spoluprácu v otázkach, ako je zrýchlenie prepojenia, zavádzanie uskladňovania, digitalizácia energetického systému, zvýšenie pripravenosti na náročné situácie v elektrizačnej sústave a zlepšenie plánovania siete v členských štátoch.

Komisia zároveň s cieľom podporiť vykonávanie Akčného plánu pre cenovo dostupnú energiu prijala sériu usmerňujúcich dokumentov s cieľom znížiť náklady na energetický systém a podporiť členské štáty pri riadení transformácie. Medzi ne patria okrem iného **usmernenie k anticipačným investíciám**, ktorých cieľom je zabezpečiť rozšírenie a posilnenie elektrických sietí v súlade s budúcimi potrebami a rastúcim dopytom. Odporúčaním Komisie o metodikách sieťových taríf sa takisto vytvoria správne cenové signály pre investície do flexibility, reakcie na strane dopytu a efektívneho využívania siete. Vďaka lepšiemu zosúladeniu taríf s potrebami sústavy, napríklad prostredníctvom časových a lokalizačných prvkov, pomáhajú znižovať špičkový odber, zlepšujú flexibilitu, zabraňujú preťaženiu a v konečnom dôsledku znižujú náklady pre spotrebiteľov.

Cieľom **balíka opatrení pre európske elektrizačné sústavy**, ktorý bude predstavený koncom tohto roka, je okrem iného zvýšiť úlohu EÚ pri plánovaní infraštruktúry, posilniť plánovanie a realizáciu cezhraničných prepojení na úrovni EÚ. Jedným z cieľov balíka je aj pomôcť urýchliť rozvoj vnútroštátnych sietí, zefektívniť a zjednodušiť procesy udeľovania povolení pre siete, uskladňovanie a obnoviteľné zdroje energie, ako aj zlepšiť mechanizmus rozdelenia nákladov. Keďže sa týmito opatreniami uľahčí včasné zavádzanie energetických projektov a posilní sa integráciu trhu, pomôže to znížiť nedostatky v systéme, zvýšiť integráciu obnoviteľných zdrojov energie a znížiť ceny pre spotrebiteľov. Komisia tiež spúšťa **iniciatívu Energetické diaľnice**, ktorej cieľom je odstrániť osem kritických prekážok v energetickej infraštruktúre EÚ spojením vlád a developerov a v konečnom dôsledku priniesť do Európy cenovo dostupnejšiu energiu.

Opatrenia členských štátov týkajúce sa investícií do sietí

Španielsko oznámilo potreby investícií do siete vo výške 13,59 mld. EUR do roku 2030, aby bolo možné sa prispôsobiť nárastu žiadostí o pripojenie do siete. To umožní prijať 13,1 GW obnoviteľného vodíka, 9 GW z priemyselných zariadení, 3,8 GW pre dátové centrá, 1,8 GW pre budovy a 1,2 GW pre prístavy. Na umožnenie takýchto investícií sa pripravuje *návrh*.

Neefektívne využívanie našich existujúcich sietí v podobe redispečingu už dnes spôsobuje náklady vo výške **5,2 miliardy EUR ročne**. Ak by sa tento problém neriešil, do roku 2030 by sa mohol zvýšiť na 26 miliárd EUR ročne. Cezhraničný obchod s elektrickou energiou na vnútornom trhu už dnes prináša spotrebiteľom výhody v hodnote približne 34 miliárd EUR ročne.

Hlbšou integráciou trhov a lepším riadením sa môžu tieto výhody výrazne zvýšiť, pretože sa nimi zabezpečí plynulejší cezhraničný tok elektrickej energie a lepší dohľad nad príslušnými procesmi. Ďalšou integráciou trhu s energiou sa môžu tieto prínosy **do roku 2030 zvýšiť až na 40 – 43 miliárd EUR ročne**. Komisia takisto začne proces úvah o prehĺbení integrácie vnútorného trhu s elektrinou uverejnením **bielej knihy o hlbšej integrácii trhu s elektrinou**.

[4] *New report: European battery storage grows 15 % in 2024, EU energy storage action plan needed – SolarPower Europe* (Nová správa: Európske batériové úložiská vzrástli v roku 2024 o 15 %, je potrebný akčný plán EÚ pre skladovanie energie – SolarPower Europe).

A napokon bola zriadená osobitná skupina pre trh so zemným plynom, ktorej úlohou je preskúmať fungovanie trhu so zemným plynom a dôsledne vyhodnotiť procesy dohľadu s cieľom identifikovať oblasti, ktoré je potrebné zlepšiť, a zabezpečiť optimálne fungovanie trhov s energiou. Zistenia tejto osobitnej skupiny spolu s možnými odporúčaniami sa očakávajú **do konca roka** a ich cieľom bude podporiť odolnejší a efektívnejší energetický systém v budúcnosti.

Urýchlenie prechodu na čistú energiu

Energetický mix EÚ je stále do značnej miery závislý od fosílnych palív, ktoré sa väčšinou dovážajú. Približne 70 % energie spotrebovanej v EÚ bude v roku 2023 pochádzať z fosílnych zdrojov, z ktorých takmer 90 % sa dováža. Len v roku 2024 predstavovali dovozné náklady pre Európu viac ako 375 miliárd EUR.

Na podporu spotreby fosílnych palív s vyššou cenou vyčlenili členské štáty v roku 2024 na dotácie na fosílne palivá približne **o pätinu viac verejných prostriedkov** (+18 %) ako v roku 2021 (rok pred krízou), hoci úroveň týchto dotácií klesla, a to o viac ako tretinu v porovnaní s rokom 2023 (-34 %) a o polovicu v porovnaní s rokom narušenia dodávok energie 2022 (-49 %)[5]. Táto závislosť od dovážaných palív predstavuje významné riziko pre energetickú bezpečnosť a odolnosť EÚ[6] a je brzdou konkurencieschopnosti, pretože narúša stimuly investovať do energetickej transformácie.

EÚ preto musí diverzifikovať a rozšíriť domácu výrobu čistej energie.

Výrazný pokrok je už viditeľný. V rokoch 2021 až 2023 odberatelia elektriny v EÚ ušetrili 100 miliárd EUR vďaka výrobe elektriny z nových solárnych fotovoltických a veterných kapacít, čo dokazuje dôležitosť využívania potenciálu energie z obnoviteľných zdrojov na zníženie závislosti od fosílnych palív a zníženie nákladov[7].

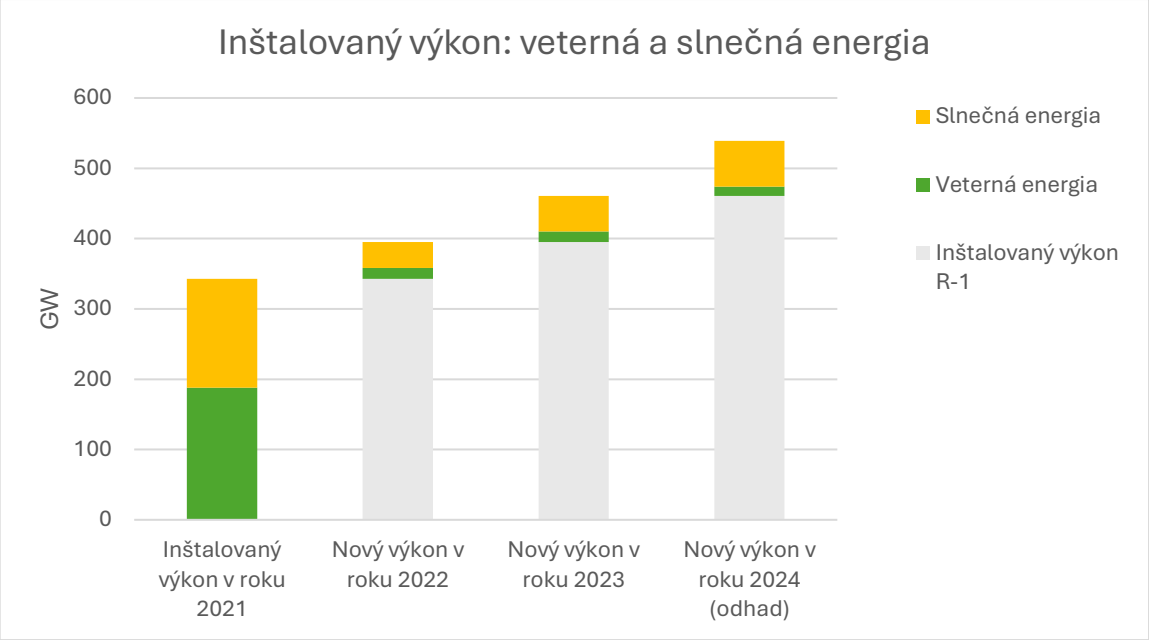
Rýchle rozširovanie sietí a ich integrácia sú nevyhnutné, keďže kapacita elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie rýchlo rastie – len v roku 2024 pribudlo približne 77 GW vrátane 12,9 GW z veternej a 65,5 GW z novej solárnej fotovoltickej kapacity – a ročným rozširovaním kapacity elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie by sa malo dosiahnuť približne 100 GW do roku 2030, ako sa zdôrazňuje v Dohode o čistom priemysle. Nevyhnutným predpokladom na podporu tohto zásadného zrýchlenia je okamžité zavedenie nedávno prijatých pravidiel, najmä pokiaľ ide rýchlejšie udeľovanie povolení.

---

5 Štúdia o energetických dotáciách – vydanie 2025, Enerdata, Trinomics a Seven (predbežné údaje).

6 Podľa celoúnijného posúdenia konečných NEKP sa len približne polovica členských štátov vo svojich NEKP čiastočne zaoberala postupným ukončením dotácií na fosílne palivá [COM(2025) 274, 27. 5. 2025].

7 *How much money are European consumers saving thanks to renewables? Renewable Energy Market Update – June 2023 – Analysis - IEA* (Koľko peňazí ušetria európski spotrebitelia vďaka obnoviteľným zdrojom energie? – Aktualizácia informácií o trhu s energiou z obnoviteľných zdrojov – jún 2023 – analýza – IEA).

Zdroj: Eurostat, WindEurope, Solar Power Europe

Opatrenia členských štátov v oblasti udeľovania povolení

Írsko *zaviedlo pre obnoviteľné zdroje energie povinné potvrdenie úplnosti žiadosti alebo žiadosť o ďalšie informácie do 45 dní; stanovuje lehoty na rozhodnutie v závislosti od kapacity (52 týždňov pre ≥150 kW, 30 týždňov pre <150 kW alebo repowering); požiadavka, aby orgány nemohli rozšíriť rozsah EIA po vydaní stanoviska (12. augusta 2025).*

Taliansko *vykonalo predbežné preskúmanie (podlieha schváleniu parlamentom) právnych predpisov týkajúcich sa udeľovania povolení, v ktorých navrhuje odstránenie prekážok pre zásahy, ktoré si nevyžadujú nové využívanie pôdy, plynulá integrácia uskladňovania, rýchlejší režim pre projekty bez vplyvu na životné prostredie alebo s obmedzeným vplyvom na životné prostredie, zjednodušenie procesov pri modernizácii/repoweringu elektrární, zavedenie jednotného kontaktného miesta pre obce (11. septembra 2025).*

Zvýšenie energetickej efektívnosti znamená aj zníženie našej závislosti od dovozu energie. Každé 1 % zlepšenia energetickej efektívnosti znamená zníženie dovozu plynu o 2,6 %. Neustále úsilie o zvýšenie efektívnosti zohráva rozhodujúcu úlohu pri zvyšovaní energetickej bezpečnosti a znižovaní cien energie a nákladov na energiu. Podiel opatrení na zvýšenie energetickej efektívnosti na znížení nákladov na dovoz fosílnych palív je približne 25 %.

V záujme zvýšenia energetickej efektívnosti Komisia zameria svoje úsilie na desať konkrétnych oblastí uvedených v **pláne energetickej efektívnosti**. Tieto iniciatívy siahajú od podpory a zjednodušenia vykonávania predpisov o energetickej efektívnosti až po rozvoj trhu s obchodovateľnou energetickou efektívnosťou a posilnenie súčinnosti a medzinárodnej spolupráce. **Iniciatíva energetickej efektívnosti pre MSP** bola spustená 11. septembra. V rámci dodatočného financovania vo výške 17,5 miliardy EUR skupina EIB využije kombináciu existujúcich a nových finančných produktov vrátane dlhových a kapitálových nástrojov a podporí zavádzanie osvedčených energeticky úsporných technológií pre MSP, ktorými sa znižujú ich účty za energiu a zvyšuje sa ich odolnosť a konkurencieschopnosť. Existuje značný záujem o využívanie takýchto finančných riešení pre MSP, aby sa dekarbonizovali a stali sa odolnejšími a konkurencieschopnejšími.

Opatrenia členských štátov v oblasti energetickej efektívnosti

Taliansko *schválilo program Conto Termico 3.0, ktorý umožňuje stimuly pre energetickú efektívnosť a tepelnú energiu z obnoviteľných zdrojov vo verejných (400 miliónov EUR) a súkromných budovách (500 miliónov EUR) (4. augusta).*

Investície do čistej energie

Komisia odhaduje, že na splnenie svojich cieľov v oblasti energetiky a klímy musí EÚ **v rokoch 2026 až 2030 mobilizovať viac ako 660 miliárd EUR ročne a v rokoch 2031 až 2040 695 miliárd EUR ročne** na investície súvisiace s energetikou, ako napríklad do energie z obnoviteľných zdrojov, energetickej efektívnosti a kapacity sietí.

Jadro investícií na úrovni EÚ v oblasti energetiky je jednoznačne zamerané na urýchlenie zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov, zníženie spotreby energie prostredníctvom opatrení na zvýšenie energetickej efektívnosti, posilnenie flexibility, zavedenie spojovacích vedení a modernizáciu elektrickej infraštruktúry.

Hoci väčšina týchto investícií musí pochádzať zo **súkromného kapitálu**, verejné financovanie musí byť lepšie zamerané na mobilizáciu súkromných investícií. Vyžaduje si to flexibilný prístup, ktorý bude využívať koordinovanú kombináciu **nefinančných opatrení** a komplexný **súbor finančných nástrojov** – od mechanizmov na znižovanie rizika až po riešenia na zvýšenie návratnosti a štruktúrované financovanie – s cieľom riešiť špecifické prekážky, ktorým čelí celé spektrum investorov, od **veľkých inštitucionálnych investorov až po komerčné banky a tvorcov projektov** vo všetkých segmentoch odvetvia energetiky.

Tým, že sa finančné prostriedky EÚ nasmerujú na rozšírenie kapacity energie z obnoviteľných zdrojov a veľkokapacitné uskladňovanie elektrickej energie a zároveň na modernizáciu prenosových a distribučných sústav v členských štátoch s cieľom zachovať stabilitu siete, prispieva Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti k dosiahnutiu cieľa zvýšiť podiel energie z obnoviteľných zdrojov do roku 2030 minimálne na 42,5 %. Popri investíciách sa Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti členské štáty podporujú pri prijímaní reforiem umožňujúcich investície, ktorých cieľom je urýchliť udeľovanie povolení na využívanie energie z obnoviteľných zdrojov, zrýchliť prístup k sieťam a vytvoriť flexibilnejšiu elektrizačnú sústavu. Očakáva sa, že Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti prinesie 61 GW nového inštalovaného výkonu z obnoviteľných zdrojov, čo umožní ušetriť niekoľko miliárd kubických metrov zemného plynu, približne 40 miliónov domácností bude pokrytých elektrickou energiou a zmodernizuje a vybuduje viac ako 10 000 km elektrických sietí. **Veľká časť Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti bola tiež venovaná energetickej účinnosti, najmä v prípade budov**. Zo 723,8 miliardy EUR, ktoré boli k dispozícii v rámci mechanizmu na podporu obnovy, sa 106,5 miliardy EUR použilo na financovanie investícií do energetickej efektívnosti, čo predstavuje 15 % prostriedkov.

V nadväznosti na Akčný plán pre cenovo dostupnú energiu Komisia v rámci pravidiel trhu s elektrinou zintenzívňuje úsilie o oddelenie účtov za elektrinu od volatility cien, a to tak, že zvyšuje využívanie dlhodobých zmlúv o dodávke elektriny. **Európska investičná banka (EIB)** prevzala v tomto smere vedúcu úlohu a **s podporou Programu InvestEU spustila niekoľko finančných produktov, napríklad vyčlenila 500 miliónov EUR na protizáruky za zmluvy o nákupe čistej elektriny (PPA)** na podporu bankovateľnosti nových projektov výroby energie z obnoviteľných zdrojov a na zníženie rizika pre kupujúcich a začatie **programu v hodnote 1,5 miliardy EUR na poskytnutie bankových záruk európskym výrobcom komponentov pre siete**. Okrem toho rozšírila schopnosť financovania balíka opatrení v oblasti veternej energie z 5 miliárd EUR na 6,5 miliardy EUR a zaviedla nový záručný produkt pre vznikajúce čisté technológie vo výške 250 miliónov EUR, ktorý bude podporovaný aj Programom InvestEU.

Inovačný fond je hlavným investičným fondom EÚ v oblasti vysoko inovatívnych čistých technológií. Tento program, ktorý má v rokoch 2020 až 2030 k dispozícii približne 40 miliárd EUR, je v plnej miere financovaný zo systému EÚ na obchodovanie s emisiami (EU ETS), ktorým sa podporuje energetická nezávislosť.

Modernizačný fond, ktorým sa takisto poskytuje investičná podpora, je financovaný výlučne z EU ETS. Od januára 2021 bolo potvrdených približne 200 schém a jednotlivých projektov v celkovej výške 19,1 miliardy EUR, ktoré boli vyplatené prijímajúcim členským štátom. Tieto iniciatívy sa väčšinou týkajú energie z obnoviteľných zdrojov, energetickej efektívnosti, uskladňovania energie a modernizácie energetických sietí.

V oblasti jadrovej energie Komisia uverejnila ôsmy **jadrový objasňujúci program** z 13. júna 2025, v ktorom ponúka komplexný a na faktoch založený prehľad investičných potrieb v oblasti jadrovej energie na dosiahnutie plánov členských štátov a určuje oblasti, v ktorých by sa mali opatrenia členských štátov uprednostniť. *„Základný“* scenár si vyžaduje investície vo výške približne 241 miliárd EUR v súčasnej hodnote, pričom na novú výstavbu veľkých reaktorov pripadá 205 miliárd EUR a na predĺženie životnosti 36 miliárd EUR. Nedávnymi prevádzkovými údajmi sa potvrdilo, že jadrové elektrárne EÚ dosahujú vysokú kapacitnú účinnosť presahujúcu 80 %, čím prispievajú k cieľom dodávky na základný odber a dekarbonizácie a zároveň sú dôležitou súčasťou priemyselnej konkurencieschopnosti a bezpečnosti dodávok energie v niektorých členských štátoch.

Realizácia plného vplyvu týchto reforiem si vyžaduje dlhodobú investičnú stratégiu. Pripravovaná **investičná stratégia pre čistú energiu** sa bude zaoberať systémovými prekážkami brániacimi investíciám do technológií čistej energie, infraštruktúry, uskladňovania a energetickej účinnosti čistej energie a načrtnú sa v nej opatrenia na využívanie súkromného kapitálu a lepšie využitie verejného financovania.

Okrem toho vývoj udržateľných alternatívnych palív, najmä pre letectvo a námorníctvo, ponúka dobré možnosti na zvýšenie energetickej bezpečnosti Európy a posilnenie domácich kapacít a inovácií. V pripravovanom investičnom pláne pre udržateľnú dopravu sa v tejto súvislosti uvádza celý rad relevantných opatrení.

A napokon, príprava **tripartitných zmlúv o cenovo dostupnej energii** pre európsky priemysel, ktoré spájajú vlády, výrobcov, priemyselných spotrebiteľov a ďalšie príslušné zainteresované strany, ďalej pomôže uvoľniť potrebné investície zvýšením predvídateľnosti, riešením rizík projektov a prekážok brániacich ich realizácii, znížením finančných nákladov a posilnením európskej priemyselnej základne. Počas neformálneho zasadnutia Rady pre energetiku, ktoré sa konalo 4. septembra v Kodani, komisár Jørgensen oznámil prvé dve **tripartitné zmluvy o príbrežných sústavách a sieťach a o uskladňovaní**, ktoré sa očakávajú do konca roka. Komisia v spolupráci so zainteresovanými stranami a členskými štátmi zváži ďalšie možné prioritné odvetvia, ako je biometán, energetická efektívnosť, malé modulárne reaktory a energetická integrácia dátových centier.

Nedávne prijatie **rámca štátnej pomoci pre Dohodu o čistom priemysle**, ktorý bol prijatý 25. júna 2025 a ktorý nahradil dočasný krízový a transformačný rámec, je tiež kľúčovým faktorom na urýchlenie zavádzania čistej energie a dekarbonizácie priemyslu. Jeho cieľom je zefektívniť štátnu pomoc pre obnoviteľné zdroje energie, dekarbonizáciu priemyslu a výrobu čistých technológií tým, že sa členským štátom umožní využívať granty a daňové stimuly za jasnejších podmienok na podporu konkurencieschopnosti EÚ v rámci širšej dohody o čistom priemysle.

Štátna pomoc členských štátov

Česko *– štátna pomoc vo výške 960 miliárd EUR na investície do výrobných činností v oblasti výroby čistých zariadení (batérie, fotovoltické panely, veterné turbíny, tepelné čerpadlá, elektrolyzéry, CCUS) a príslušných surovín (18. marca 2025).*

Nemecko *– schéma štátnej pomoci vo výške 5 miliárd EUR, ktorú schválila Komisia na pomoc priemyselným odvetviam, na ktoré sa vzťahuje ETS, na dekarbonizáciu ich procesov prostredníctvom elektrifikácie, vodíka, CCUS a energetickej účinnosti. Bude sa skladať z dvojsmerných rozdielových zmlúv na emisie oxidu uhličitého s ročnými dotáciami na základe ponúk spoločností a vývoja ETS a cien energií, aby sa pokryli dodatočné náklady na dekarbonizáciu (24. marca 2025).*

Portugalsko *– systém zníženia poplatkov za elektrinu v hodnote 612 miliárd EUR (75 – 85 %) pre odvetvia, ktoré sú vo veľkej miere závislé od elektrickej energie a sú obzvlášť vystavené medzinárodnému obchodu, za určitých podmienok (24. apríla 2025).*

Rumunsko *– priama investícia vo forme štátnej pomoci udelenej na modernizáciu siete diaľkového vykurovania mesta Bukurešť na zlepšenie energetickej efektívnosti konečnej spotreby energie v dôsledku zníženia strát (10. apríla).*

Zvýšenie cenovej dostupnosti energie v strednodobom až dlhodobom horizonte

Vzhľadom na to, že **obnoviteľnými zdrojmi energie a opatreniami na zvýšenie efektívnosti sa už znižujú náklady na elektrickú energiu**, je teraz potrebné vytvoriť integrovaný energetický systém, ktorý inteligentne rozšíri elektrifikáciu a zlepší celkovú efektívnosť a flexibilitu systému lepšou integráciou lacných a hojných obnoviteľných zdrojov energie vo všetkých odvetviach.

Ďalšia vlna opatrení v rámci Akčného plánu pre cenovo dostupnú energiu, ako je uvedené v prílohe, sa zameria na štrukturálne zmeny, ktoré tento posun umožnia. Týka sa to napríklad **akčného plánu elektrifikácie a stratégie pre vykurovanie a chladenie** s cieľom odstrániť prekážky brániace elektrifikácii a využiť potenciál čistej elektrickej energie a integrácie energeticky efektívneho systému. Tieto iniciatívy budú ďalej podporované **strategickým plánom digitalizácie a umelej inteligencie**, ktorého cieľom je premietnuť pokrok v oblasti digitálnych riešení a technológií umelej inteligencie do realizovateľných krokov, ktoré sú prínosom pre energetickú a digitálnu transformáciu a zároveň sa nimi riešia výzvy a riziká.

Cieľom **balíka energetických opatrení pre občanov** je poskytnúť usmernenia o tom, ako sa spotrebitelia môžu podieľať na energii z obnoviteľných zdrojov a reakcii na strane spotreby a ako ich využívať, a to aj ako súčasť energetického spoločenstva alebo prostredníctvom spoločného využívania energie.

Cenová dostupnosť energie je dôležitým aspektom celkovej cenovej dostupnosti bývania. Medzi sociálno-ekonomickými skupinami existujú značné rozdiely v tom, či sú vystavené energetickej chudobe, a to tak z krátkodobého[8], ako aj z dlhodobého hľadiska[9]. Miery energetickej chudoby sú medzi jednotlivými členskými štátmi EÚ takisto výrazné rozdiely. Komisia prijme vôbec prvý **európsky plán pre cenovo dostupné bývanie** do konca roka, ktorého cieľom je podporiť členské štáty pri riešení štrukturálnych príčin krízy bývania a využiť verejné a súkromné investície na dostupné a udržateľné bývanie[10]. Tento plán zahŕňa sfunkčnenie celoeurópskej investičnej platformy pre cenovo dostupné a udržateľné bývanie, ktorú spustila s EIB, národnými podpornými bankami a inými finančnými inštitúciami, ktoré tiež podporia udržateľné investície do projektov bývania v celej EÚ.

Investície do energetickej efektívnosti a renovácie budov, čistého vykurovania a chladenia a integrácie obnoviteľných zdrojov energie, ako aj do riešení mobility s nulovými a nízkymi emisiami budú podporované zo **Sociálno-klimatického fondu**. Hlavným cieľom fondu je popri ETS2 zabezpečiť spravodlivý prechod na klimatickú neutralitu prostredníctvom podpory najviac dotknutých zraniteľných skupín, najmä domácností v energetickej alebo dopravnej chudobe.

Okrem toho bude Komisia naďalej využívať **Európsky strategický plán pre energetické technológie**, ktorý je jedným z hlavných nástrojov 5. piliera energetickej únie v oblasti výskumu, inovácií a konkurencieschopnosti, na vývoj nových technológií a znižovanie ich nákladov prostredníctvom koordinovaného výskumu a inovácií.

3. ZHODNOTENIE VYKONÁVANIA DO ROKU 2030: DÔKAZOVÁ ZÁKLADŇA PRE ĎALŠIU ETAPU ENERGETICKEJ ÚNIE

[8] Koukoufikis, G., Ozdemir, E. a Uihlein, A., *Shedding Light: Strategic Roadmap on Digitalisation and Artificial Intelligence* (Odhaľovanie pravdy: odhalenie dynamiky energetickej chudoby v EÚ), Úrad pre publikácie Európskej únie, Luxemburg, 2024, doi:10.2760/7432189, JRC138567.

[9] Ozdemir, E., a Koukoufikis, G., *The persistence of energy poverty in the EU* (Pretrvávanie energetickej chudoby v EÚ), Úrad pre publikácie Európskej únie, Luxemburg, 2024, doi:10.2760/745025, JRC138409.

[10] Niekoľko opisných analýz tejto problematiky je uvedených v publikácii Ozdemir, E. a Koukoufikis, G., *Addressing Housing Affordability and Energy Poverty: A Dual Challenge for the EU* (Riešenie cenovej dostupnosti bývania a energetickej chudoby: dvojitá výzva pre EÚ), Európska komisia, Petten, 2025, JRC140895. Okrem toho autori tejto štúdie v súčasnosti pripravujú nadchádzajúcu komplexnú správu o analýze trendov zmien cien nehnuteľností a dostupnosti výdavkov domácností súvisiacich s nákladmi na bývanie.

Do roku 2025 takmer všetky členské štáty[11] predložili svoje aktualizované integrované NEKP. Tieto plány sú nevyhnutné na zabezpečenie spravodlivej, odolnej a klimaticky neutrálnej Európy a na riadenie veľmi potrebných investícií do klimatickej a energetickej transformácie.

Z hodnotenia plánov Komisiou[12] vyplýva, že členské štáty svoje plány po odporúčaniach Komisie k návrhom výrazne zlepšili, v dôsledku čoho sa výrazne znížila medzera medzi súčasným stavom a dosiahnutím dohodnutých cieľov v oblasti energetiky a klímy do roku 2030. Členské štáty však musia vynaložiť viac úsilia a ambícií, aby sa udržali na správnej ceste na dosiahnutie cieľa, najmä v oblasti energetickej efektívnosti. Chýba takisto lepší analytický rámec a cielené opatrenia na riešenie aspektov spravodlivosti, zamestnanosti a zručností v súvislosti s transformáciou. Okrem toho plánom často chýbajú komplexné stratégie na mobilizáciu verejných a súkromných financií. Len málo z nich špecifikovalo zdroje financovania, posúdilo úroveň potrebnej verejnej podpory a rozoberalo, ako možno mobilizovať súkromné investície. To dokazuje hodnotu iteratívneho a kooperatívneho procesu medzi Komisiou a členskými štátmi. Tento pokrok podporuje aj cieľ dosiahnuť klimatickú neutralitu v EÚ do roku 2050 a širší rámec transformácie, ktorý spája energetickú nezávislosť, bezpečnosť dodávok, konkurencieschopnosť a zníženú závislosť od fosílnych palív.

Do 15. marca 2025 mali členské štáty podať správu o pokroku pri vykonávaní svojich NEKP. Toto podávanie správ sa týkalo pokroku pri dosahovaní ich cieľov, zámerov a príspevkov členských štátov v piatich rozmeroch energetickej únie vrátane emisií skleníkových plynov a ich odstraňovania, postupného rušenia dotácií na fosílne palivá, ako aj vykonávania alebo zmien politík a opatrení členských štátov a ich financovania.

Okrem toho členské štáty museli podať správy o pokroku pri plnení svojich cieľov v oblasti adaptácie, o vplyve svojich politík a opatrení na kvalitu ovzdušia a emisie látok znečisťujúcich ovzdušie, ako aj o krokoch prijatých na vytvorenie viacúrovňového dialógu v oblasti klímy a energetiky.

Na základe týchto správ Komisia posúdila dosiahnutý pokrok a zhodnotila, v akom stave je EÚ pri dosahovaní svojich ambícií v oblasti klímy a energetiky do roku 2030[13]. Úplné **hodnotenie dvojročných správ členských štátov Komisiou** sa uverejňuje spolu s touto správou. Okrem toho sa vo výročnej **správe o pokroku opatrení v oblasti klímy** skúma pokrok dosiahnutý v politike v oblasti klímy podľa nariadenia o riadení. Hlavné poznatky posúdenia sú zhrnuté v nasledujúcich oddieloch.

3.1. Dekarbonizácia

V roku **2024**[14] sa **čisté domáce emisie skleníkových plynov**, zahŕňajúce emisie z využívania pôdy, zmien vo využívaní pôdy a lesného hospodárstva (LULUCF) a z medzinárodnej námornej a leteckej dopravy v rámci rozsahu cieľa EÚ, **znížili o 2,5 %**

---

11 S výnimkou Poľska.

12 Balík uverejnený 28. mája 2025 obsahuje celoúnijné posúdenie konečných aktualizovaných NEKP, pracovný dokument útvarov Komisie s individuálnymi hodnoteniami 23 národných plánov a usmernenia na uľahčenie vykonávania. Tento dokument dopĺňa pracovný dokument útvarov Komisie s hodnotením slovenského a estónskeho národného plánu, ktorý bol uverejnený 2. októbra 2025. Belgicko predložilo svoj konečný plán 7. októbra 2025 a útvary Komisie ho v súčasnosti posudzujú. Poľsko sa vyzýva, aby čo najskôr predložilo svoj konečný aktualizovaný NEKP.

13 Každý členský štát má každé dva roky podať Komisii správu o stave vykonávania svojho národného energetického a klimatického plánu prostredníctvom integrovanej národnej energetickej a klimatickej správy o pokroku, ktorá zahŕňa všetkých päť rozmerov energetickej únie. Vždy, keď je to možné, sa pri podávaní správ a posudzovaní využívajú porovnateľné štatistiky v oblasti energetiky. V dôsledku toho sa najnovšie konsolidované údaje v určitých oblastiach týkajú roku 2022 alebo 2023.

14 Najnovšie oficiálne údaje EÚ o skleníkových plynoch, ktoré Európska environmentálna agentúra (EEA) predložila Rámcovému dohovoru Organizácie spojených národov o zmene klímy (UNFCCC) v marci 2025 a približné emisie skleníkových plynov, ktoré členské štáty EÚ predložili EEA v júli 2025.

v porovnaní s rokom 2023. Emisie naďalej klesajú po výnimočnom poklese o 9 %, ktorý sa dosiahol v roku 2023. Emisie boli o 37,2 % nižšie ako v roku 1990 (alebo o 39 %, keď sa berú do úvahy len domáce čisté emisie), zatiaľ čo HDP bol o 71 % vyšší, čo znamená, že hospodársky rast sa naďalej oddeľuje od emisií.

V roku 2024 **systém EÚ na obchodovanie s emisiami** (EU ETS) dosiahol ďalšie zníženie emisií z energetických a priemyselných zariadení, a to o 5,8 % v porovnaní s úrovňami z roku 2023. V dôsledku toho sú tieto emisie približne o 50 % nižšie ako v roku 2005. Emisie z **leteckej dopravy**, na ktoré sa vzťahuje systém EU ETS, sa v porovnaní s rokom 2023 zvýšili približne o 15 %, hoci približne polovica tohto zvýšenia bola spôsobená rozšírením geografického rozsahu pôsobnosti[15] V **odvetviach, na ktoré sa vzťahuje nariadenie o spoločnom úsilí**, zostali emisie na podobnej úrovni ako v roku 2023. Z predbežných údajov za rok 2024 o emisiách skleníkových plynov a ich odstraňovaní v odvetví využívania pôdy, zmien vo využívaní pôdy a lesného hospodárstva (**LULUCF**) vyplýva nárast čistých záchytov uhlíka približne o 7 % (alebo 15 miliónov ton ekvivalentu CO_2) v porovnaní s rokom 2023, hoci približné údaje sú naďalej predmetom rozsiahlych revízií (podrobnejšie informácie sú uvedené v správe o pokroku opatrení v oblasti klímy za rok 2025).

V roku 2023 dosiahla EÚ podiel **energie z obnoviteľných zdrojov** na hrubej konečnej spotrebe energie na úrovni **24,6 %**, čo predstavuje zvýšenie o 1,5 percentuálneho bodu **v porovnaní s rokom 2022**.

Celkový podiel energie z obnoviteľných zdrojov sa od roku 2020 zvyšuje ročne v priemere o 0,8 percentuálneho bodu. **Pokrok bol výrazný v odvetví elektrickej energie**, pričom podiel obnoviteľných zdrojov energie sa zvýšil z 37,4 % v roku 2020 na 45,3 % v roku 2023. Veterná energia na pevnine sa na spotrebe elektrickej energie v EÚ podieľala 15 %, po nej nasledovala solárna fotovoltika s 9 % a biopalivá s 3 %.

Pokrok v oblasti vykurovania a chladenia (z 23,0 % na 26,2 %) **a dopravy** (z 10,3 % na 10,8 %) bol **nižší**. Cieľ EÚ do roku 2030, ktorým je 42,5 % podiel obnoviteľných zdrojov energie na spotrebe energie v EÚ (s ambíciou dosiahnuť 45 %), si bude vyžadovať **oveľa rýchlejšie využívanie obnoviteľných zdrojov energie v nasledujúcich rokoch**, pričom na dosiahnutie ďalšieho referenčného bodu 29,7 % v roku 2025 (v súlade s nariadením o riadení) bude potrebný ročný nárast o 2,6 percentuálneho bodu. V sektore vykurovania a chladenia sa energia z obnoviteľných zdrojov vyrába najmä z biomasy (86,6 Mtoe) a tepelných čerpadiel (19 Mtoe), pričom slnečná tepelná energia zohráva pomerne malú úlohu.

Doprava patrí k najväčším producentom skleníkových plynov, čo si vyžaduje cielené úsilie o zníženie emisií prostredníctvom pokroku v oblasti mobility s nulovými emisiami a udržateľných alternatívnych palív, najmä v leteckom a námornom odvetví. V doprave sa energia z obnoviteľných zdrojov získavala najmä z biopalív (18 Mtoe), ktoré prevažovali nad elektrickou energiou (2 Mtoe).

Na splnenie klimatických cieľov dekarbonizácie letectva stanovených v rámci iniciatívy ReFuelEU Aviation sa Európa musí pripraviť na výrobu/dovoz 3 miliónov ton udržateľného leteckého paliva vrátane 600 tisíc ton ekologického udržateľného leteckého paliva do roku 2030, pričom do roku 2050 sa predpokladá zvýšenie na 35 miliónov ton udržateľného leteckého paliva vrátane 17 miliónov ton ekologického udržateľného leteckého paliva.

Odhaduje sa, že v odvetví vodnej dopravy bude do roku 2030 potrebných 1,5 Mt udržateľných lodných palív. Bližšie k roku 2035 si budú ciele vyžadovať približne 6,4 Mt bio-udržateľných lodných palív a 4,6 Mt ekologických udržateľných lodných palív.

Týmito cieľmi sa vytvorí vysoký dopyt po využívaní udržateľných biopalív a palív odvodených od RFNBO, najmä po roku 2030.

[15] Opätovné začlenenie zahraničných letov na letiská a z letísk v najvzdialenejších regiónoch.

Napriek nárastu na úrovni EÚ sa podiel energie z obnoviteľných zdrojov na celkovej spotrebe energie v roku 2023 v jednotlivých členských štátoch naďalej výrazne líšil, čo odráža odlišné východiskové pozície jednotlivých členských štátov. Najvyšší podiel energie z obnoviteľných zdrojov v roku 2023 dosiahlo Švédsko (66 %), za ktorým nasledovali Fínsko (51 %), Dánsko (44 %) a Lotyšsko (43 %), zatiaľ čo najnižší podiel (menej ako 16 %) mali Luxembursko, Belgicko, Malta a Írsko.

Vzhľadom na vnútroštátnu spotrebu, ako aj aktuálne nahlásené štatistické prevody mali **podiel energie z obnoviteľných zdrojov v roku 2023 stále nižší ako ich záväzný cieľ v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov z roku 2020 v zmysle smernice o obnoviteľných zdrojoch energie z roku 2009** dva **členské štáty: Francúzsko a Írsko, pričom v oboch prípadoch boli ich dosiahnuté hodnoty o 0,7 percentuálneho bodu nižšie ako základný cieľ z roku 2020**. V dôsledku toho museli tieto členské štáty do jedného roka prijať dodatočné opatrenia, aby v nasledujúcom roku odstránili tento rozdiel. Okrem toho tri členské štáty stále **nedosiahli svoj referenčný bod za rok 2022**[16]. Od týchto členských štátov sa očakáva, že v ďalšej integrovanej správe o pokroku vysvetlia, ako zamýšľajú odstrániť toto zaostávanie[17].

Celkovo možno konštatovať, že v členských štátoch sa dosiahol pokrok vo vykonávaní reforiem v oblasti udeľovania povolení, ktoré majú pozitívnu dynamiku. Pri monitorovaní vykonávania odporúčania Komisie o udeľovaní povolení bolo zistených 1 200 vnútroštátnych opatrení, z ktorých 520 bolo považovaných za veľmi dobre zosúladené.[1] Mnohé z týchto opatrení sú nové a ich plný účinok sa ešte len prejaví. V rámci Akčného plánu pre cenovo dostupnú energiu Komisia oznámila ďalšie legislatívne opatrenia, ako aj opatrenia na podporu vykonávania a budovania kapacít s cieľom pomôcť členským štátom urýchliť udeľovanie povolení na projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a súvisiacej infraštruktúry[18].

Energetické spoločenstvá sa úspešne rozširujú v členských štátoch a prispievajú k energetickej transformácii prostredníctvom iniciatív vedených občanmi. V súčasnosti existuje v celej EÚ viac ako 8 000 energetických spoločenstiev. Komisia podporuje tento vývoj prostredníctvom nedávno zriadeného **občianskeho poradenského centra pre energetiku** a **nástroja pre energetické spoločenstvá**. Okrem toho programom LIFE sa podporila spolupráca medzi energetickými spoločenstvami a miestnymi a regionálnymi orgánmi pri zavedení viac ako 50 miestnych služieb na pomoc občanom zrealizovať a rozšíriť projekty energetických spoločenstiev.

Členské štáty EÚ aktívne pracujú na zvyšovaní odolnosti proti zmene klímy a adaptácii na zmenu klímy prostredníctvom rôznych plánov, stratégií a rámcov. Všetky členské štáty zaviedli vnútroštátne politiky v oblasti adaptácie a niektoré majú zavedené alebo pripravujú aj odvetvové politiky v oblasti adaptácie. Niekoľko členských štátov začleňuje pravidlá v oblasti adaptácie do svojich vnútroštátnych právnych predpisov o klíme s cieľom posilniť právnu podporu adaptačného úsilia. Členské štáty takisto dosahujú pokrok pri vypracúvaní a zdokonaľovaní svojich národných posúdení klimatických rizík, ktoré sú kľúčové na tvorbu politiky v oblasti adaptácie založenej na dôkazoch.

---

16 Írsko (zaostáva o 4 percentuálne body), Francúzsko (2,5 percentuálneho bodu) a Slovinsko (0,3 percentuálneho bodu). Referenčný bod podľa článku 4 nariadenia o riadení vychádzajúci z predchádzajúceho cieľa na úrovni EÚ pred nadobudnutím účinnosti revidovanej smernice o energii z obnoviteľných zdrojov.

17 Komisia predloží svoje hodnotenie pokroku členských štátov, ktoré v roku 2022 nedosiahli svoje východiskové a/alebo referenčné body, v osobitnom pracovnom dokumente útvarov Komisie na základe opatrení a vysvetlení uvedených v správach o pokroku.

18 Európska komisia: Generálne riaditeľstvo pre energetiku, COWI, Eclareon a Prognos, *Monitoring the implementation of the Commission recommendation and guidance on speeding up permit-granting procedures for renewable energy and related infrastructure projects - Final report* (Monitorovanie vykonávania odporúčania Komisie a usmernenia o urýchlení postupov udeľovania povolení na projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a súvisiacej infraštruktúry), Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2025, https://data.europa.eu/doi/10.2833/2257747.

Miestne a regionálne snahy o budovanie odolnosti proti zmene klímy a adaptácii na zmenu klímy v EÚ takisto napredujú. V členských štátoch s právnymi požiadavkami sú regionálne a miestne orgány poverené prípravou a realizáciou adaptačných plánov, pričom mnohé z nich integrujú odolnosť do odvetvových programov. V oblastiach, kde mandáty chýbajú, mnohé regióny a mestá dobrovoľne vypracúvajú adaptačné stratégie v rámci národných adaptačných plánov alebo cezhraničných programov EÚ, často s podporou vládnych stimulov, usmernení a spoločných iniciatív.

3.2. **Energetická efektívnosť**

V roku 2023[19] primárna spotreba energie v EÚ dosiahla 1 209 miliónov ton ropného ekvivalentu (Mtoe), čo predstavuje pokles o 4,1 % v porovnaní s rokom 2022 a priemerný ročný pokles 2,7 % od roku 2020 a **mierne priblíženie sa k novému cieľu 992,5 Mtoe do roku 2030, pričom rozdiel na úrovni 22 % v porovnaní cieľom do roku 2030 stále pretrváva.**

Konečná spotreba energie dosiahla v roku 2023 hodnotu 894 Mtoe, čo predstavuje 3,0 % pokles v porovnaní s rokom 2022 a priemerný ročný pokles o 2 % od roku 2019, pričom od nového cieľa na rok 2030 (763 Mtoe) ju stále delí 17 %, čo znamená, že do roku 2030 je potrebné vynaložiť v priemere najmenej 2,2 % ročného úsilia[20]. Úsilie v oblasti energetickej efektívnosti sa teda bude musieť ďalej zintenzívniť na dosiahnutie cieľa zníženia konečnej spotreby energie o 11,7 % do roku 2030, keďže Komisia vo svojom celoúnijnom posúdení konečných aktualizovaných NEKP v roku 2025 zistila zníženie len o 8,1 % v porovnaní s prognózami na rok 2030.

Napriek poklesu na úrovni EÚ sa priemerné ročné zníženie primárnej, ako aj konečnej spotreby energie od roku 2019 naďalej výrazne líšilo v jednotlivých členských štátoch, čo odráža rozdielne podmienky a východiská jednotlivých členských štátov. **Najvyššie priemerné ročné zníženie konečnej spotreby energi**e od roku 2019 **dosiahlo Luxembursko** (5,4 %), za ktorým nasleduje Holandsko (3,8 %) a Fínsko (3,0 %), zatiaľ čo na Malte, v Chorvátsku a Portugalsku sa konečná spotreba energie od roku 2019 dokonca zvýšila.

V roku 2023 sa konečná spotreba energie v porovnaní s úrovňami z roku 2022 znížila o 6,1 % v odvetví bývania, o 5,4 % v priemyselnom sektore a o 3,0 % v odvetví služieb. Z klimaticky upravených údajov v sektore bývania (-3,5 % v porovnaní s rokom 2022) vyplýva, že pokles súvisí najmä so zlepšením energetickej hospodárnosti obytných budov, ale aj s miernejšou zimou v porovnaní s predchádzajúcim rokom. **Je potrebné zintenzívniť** úsilie o zvýšenie miery **obnovy** budov a **monitorovanie jej vývoja**, ako aj **zvýšiť úsilie o dekarbonizáciu a elektrifikáciu vykurovania**. Zatiaľ čo v roku 2022 bolo nainštalovaných 2,8 milióna jednotiek tepelných čerpadiel, v roku 2023 sa ich zavádzanie spomalilo na 2,7 milióna jednotiek a v roku 2024 na 2 milióny jednotiek[21]. Ostatné čisté technológie v budovách zaznamenali výrazný rast: výkon strešnej solárnej fotovoltiky dosiahol do konca roka 2024 približne 338 GW a inštalácie batériových úložísk v Európe predstavovali v prvom štvrťroku 2025 celkovo približne 66 GW, čo podporuje stabilitu siete aj integráciu energie z obnoviteľných zdrojov. **Vnútroštátne opatrenia zatiaľ nedosahujú potrebné tempo na dosiahnutie fond budov s nulovými emisiami do roku 2050**, pre ktoré bude kľúčové rýchle vykonávanie prepracovanej smernice o energetickej hospodárnosti budov.

V júni Komisia uverejnila balík na podporu vykonávania smernice o energetickej hospodárnosti budov členskými štátmi. Členské štáty musia túto smernicu transponovať do mája 2026.

Posilňujú sa politické a regulačné opatrenia s cieľom odstrániť prekážky brániace energetickej efektívnosti. Regulačné úsilie, a to aj v rámci plánov obnovy a odolnosti mnohých členských štátov, sa zameriava na odstraňovanie prekážok prostredníctvom zjednodušenia postupov udeľovania povolení na obnovu budov a pripojenie do siete, riešenia rozdelenia stimulov na trhoch s nájmom a podpory odbornej prípravy a certifikácie odborníkov v oblasti energetiky.

19 Najnovšie dostupné údaje.
20 Týka sa to obdobia 2023 – 2030.
21 JRC, pripravovaná správa strediska CETO o tepelných čerpadlách.

Okrem toho sa na stimulovanie investícií do energetickej efektívnosti a podporu využívania nízkoenergetických technológií používajú trhovo orientované nástroje, ako sú energetické dane, poplatky a kvóty. Povinnými schémami energetickej efektívnosti a obchodovateľnými bielymi certifikátmi sa od dodávateľov vyžaduje, aby dosiahli úspory energie pre koncových užívateľov. Mechanizmami stanovovania cien uhlíka vrátane systému EU ETS sa vytvárajú príjmy na iniciatívy v oblasti efektívnosti, zatiaľ čo daňami z energie a poplatkami z motorových vozidiel sa podporuje znížená spotreba. Predpismi o ekodizajne a energetickom označovaní sa ďalej podporujú efektívne výrobky a informované rozhodnutia spotrebiteľov.

Zavedenie opatrení v oblasti energetickej efektívnosti vrátane aktualizácie nariadení o energetickom označovaní a o ekodizajne viedlo k odhadovaným úsporám na účtoch za energiu vo výške približne **120 miliárd EUR** v roku 2023 a v roku 2030 by sa mohli zvýšiť na približne 162 miliárd EUR[22].

3.3. Trhy s energiou

Dostatočné cezhraničné prepojenie medzi členskými štátmi je nevyhnutným predpokladom na to, aby čistá a lacná elektrická energia mohla voľne prúdiť a dostať sa k občanom a podnikom v celej Európe, čo prispeje k nižším cenám elektrickej energie, vyššej bezpečnosti dodávok a lepšej integrácii energie z obnoviteľných zdrojov.

Členské štáty vynaložili značné úsilie na **zvýšenie cezhraničnej kapacity**, čo dokazujú projekty ako **Baltic Interconnector** medzi Fínskom a Estónskom, spojovacie vedenie ElecLink medzi Spojeným kráľovstvom a Francúzskom a plynovod IGB medzi Gréckom a Bulharskom. Dokončením rôznych projektov spoločného záujmu by sa mali ešte viac **zlepšiť úrovne prepojenosti**. Členské štáty v súčasnosti nahlásili 83 prebiehajúcich projektov spoločného záujmu, z ktorých väčšina sa týka spojovacích vedení. Proces zostavovania druhého zoznamu projektov spoločného záujmu/projektov vo vzájomnom záujme prebieha, pričom zatiaľ sa na ňom zúčastnilo 230 oprávnených projektov a očakáva sa, že bude ukončený do konca roka 2025.

Napriek tomu trinásť členských štátov (BE, DE, IE, EL, ES, FR, IT, CY, NL, PL, PT, RO, SE) stále nedosiahlo cieľ prepojenia do roku 2030, ktorým je minimálne 15 %, pričom osem z nich (IE, EL, ES, FR, IT, CY, NL, PL) zostáva aj pod hranicou cieľa prepojenia do roku 2020, ktorým je 10 %[23]. V záujme splnenia cieľov do roku 2030 je potrebné ďalšie úsilie, a to najmä pokiaľ ide o včasnú realizáciu plánovaných cezhraničných projektov.

V apríli minulého roka agentúra ACER zaslala stanovisko Európskemu parlamentu a Európskej komisii, v ktorom zdôraznila naliehavú potrebu **ďalšieho pokroku** zo strany prevádzkovateľov prenosových sústav. Vnútorný trh s elektrinou je základom našej spoločnej bezpečnosti dodávok a kľúčovým faktorom, ktorý umožňuje dosiahnuť naše ciele v oblasti využívania obnoviteľných zdrojov. Maximalizácia využitia kapacity prepojenia dosiahnutím požiadavky minimálne 70 % je nevyhnutnou podmienkou energetickej transformácie, pretože cezhraničným obchodom sa podporuje zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie, udržiavajú sa nízke náklady a zvyšuje sa bezpečnosť dodávok elektrickej energie optimalizáciou využívania existujúcej siete.

Okrem toho je dôležité, aby členské štáty **zvýšili kapacitu nefosílnej flexibility**, ktorá je k dispozícii v ich elektrizačných sústavách, a to dokončením transpozície a vykonávania všetkých príslušných nariadení EÚ, ktoré umožnia účinnú účasť reakcie na strane spotreby, uskladňovania a distribuovanej výroby na všetkých príslušných trhoch. Mnohé členské štáty si stanovili ambiciózne ciele v oblasti účasti spotrebiteľov, zavádzania inteligentných meradiel a primeranosti elektrizačnej sústavy, čím položili základy pre citlivejší a integrovanejší energetický systém.

3.4. Bezpečnosť dodávok

---

22 Akčný plán pre cenovo dostupnú energiu.

23 Na základe údajov ENTSO-E zimný výhľad 2024 – 2025 *(výpočty GR ENER na základe údajov o kapacite dovozných prepojení a výrobnej kapacite nahlásených 10. januára 2025 o 19.00).*

Úspešným **rozšírením** **nariadenia o uskladňovaní plynu** sa podčiarkuje záväzok Európy k **energetickej bezpečnosti a odolnosti**. Vzhľadom na kľúčovú úlohu bezpečnosti dodávok pri energetickej transformácii pomôže tento vývoj pripraviť sa na nasledujúce zimy a zároveň poskytne členským štátom flexibilitu, aby zabránili nadmerným cenám a narušeniu trhu.

Úroveň zásob plynu na úrovni 90 % bola dosiahnutá pred koncom augusta 2024 a **napriek chladnej zime a relatívne nízkym dodávkam skvapalneného zemného plynu** počas zimných mesiacov **sa nevyskytli žiadne problémy s bezpečnosťou dodávok plynu**. Komisia a členské štáty úzko spolupracovali s cieľom zabezpečiť, aby ukončenie tranzitu ruského plynu cez Ukrajinu v decembri 2024 nemalo vplyv na bezpečnosť dodávok. Hoci sa vplyv v rôznych regiónoch líši, celková bezpečnosť dodávok a ceny neboli výrazne ovplyvnené v celej EÚ vďaka kolektívnej anticipačnej práci vrátane úsilia o diverzifikáciu prostredníctvom mechanizmu **AggregateEU**, ktorým sa dosiahli pozoruhodné výsledky: takmer 190 registrovaných spoločností, 90 mld. m^3 agregovaného dopytu, 160 mld. m^3 dodávok a viac ako 77 mld. m^3 zosúladených medzi odberateľmi a dodávateľmi. V dôsledku toho podiel dovozu ruského plynu klesol na 12 % v roku 2025 (do augusta) v porovnaní s 19 % v roku 2024. Platformou EÚ pre energetiku a suroviny sa takisto rozšíri agregácia dopytu na nové produkty a komodity, čím sa využije sila a veľkosť európskeho trhu. Dňa 14. októbra 2025 bola kapacita zásobníkov plynu na úrovni 83 %.

V súvislosti s ropou sa takisto **nevyskytli žiadne obavy o bezpečnosť dodávok**. V dôsledku porúch na ropovodoch a/alebo zatvorenia rafinérií došlo k uvoľneniu malých zásob ropy, ale všetky členské štáty si ponechali povinné zásoby ropy alebo sa k nim vrátili. Vzhľadom na pretrvávajúce sankcie na dovoz ruskej ropy, ako aj tieňovú flotilu, iba tri členské štáty naďalej dovážajú ruskú ropu (čo predstavuje 3 % dovozu ropy do EÚ v roku 2024).

Situácia v oblasti bezpečnosti dodávok elektrickej energie bola v EÚ **celkovo priaznivá** vďaka rastúcemu inštalovanému výkonu obnoviteľných zdrojov, miernemu dopytu po elektrickej energii, všeobecne dobrej výrobe jadrovej energie a priaznivej úrovni vodných zdrojov v celej EÚ. Významným krokom v oblasti bezpečnosti dodávok elektrickej energie bola **synchronizácia pobaltských štátov** s elektrizačnou sústavou kontinentálnej Európy, ktorá Estónsku, Lotyšsku a Litve umožnila získať úplnú energetickú nezávislosť od Ruska, a tým aj kolektívnu energetickú bezpečnosť EÚ.

December 2024 bol poznačený aj incidentom narušenia podmorského elektrického kábla Estlink-2 medzi Fínskom a Estónskom, ktorý síce neohrozil bezpečnosť dodávok elektrickej energie v regióne, ale poukázal na zraniteľnosť kritickej energetickej infraštruktúry voči zlomyseľným činom, najmä podmorským. V reakcii na to Komisia vo februári 2025 prijala spoločné oznámenie o posilnení bezpečnosti a odolnosti podmorských káblov, ktoré sa opiera o štyri kľúčové piliere: prevencia, odhaľovanie, reakcia a odstrašovanie.

V minulom roku spôsobili veľký tlak na elektrizačnú sústavu EÚ aj niektoré lokálne extrémne poveternostné javy, ako napríklad búrka Eowyn v Írsku v januári 2025.

Ďalšou významnou udalosťou bol **28. apríla 2025 výpadok elektriny na Pyrenejskom polostrove**, ktorý zasiahol celý Pyrenejský polostrov a malú oblasť vo Francúzsku v blízkosti španielskych hraníc. Obnova portugalskej a španielskej prenosovej sústavy bola dokončená v priebehu tej istej noci v súlade so sieťovým predpisom o stave núdze a obnove elektrickej energie. Hoci sa základné faktory stále skúmajú, Komisia ich pozorne sleduje. Komisia analyzuje všetky zistenia vrátane hodnotiacich správ *ex post*, ktoré predložili Španielsko a Portugalsko a správy panelu odborníkov zariadeného ENTSO-E, a môže zvážiť prijatie opatrení na zlepšenie celkovej bezpečnosti dodávok v EÚ, napríklad prostredníctvom nadchádzajúcej revízie rámca EÚ pre energetickú bezpečnosť.

Uvádzané národné ciele v oblasti energetickej bezpečnosti sa zameriavajú najmä na zabezpečenie neprerušovaných dodávok, v druhom rade na diverzifikáciu zdrojov energie. Členské štáty uvádzajú, že sa výrazne zameriavajú na zvýšenie bezpečnosti dodávok plynu prostredníctvom rozvoja nových terminálov skvapalneného zemného plynu, alternatívnych trás plynovodov a plynov z obnoviteľných zdrojov.

3.5. **Výskum, inovácie a konkurencieschopnosť**

Technológie čistej energie predstavujú významný hospodársky prínos, pričom sa odhaduje, že odvetvie energie z obnoviteľných zdrojov zamestnáva v EÚ približne 1,8 milióna ľudí a jeho celkový obrat sa odhaduje približne na 233 miliárd EUR v roku 2023[24]. Konkurencieschopnosť odvetvia technológií čistej energie v EÚ je kľúčová nielen pre dosiahnutie cieľov v oblasti energetiky a klímy, ale aj pre vytváranie pracovných miest a zároveň pre posilnenie energetickej a hospodárskej bezpečnosti[25].

Akt o emisne neutrálnom priemysle, ktorý nadobudol účinnosť v roku 2024, znamenal dôležitý krok v podpore výroby emisne neutrálnej technológie v EÚ. V máji 2025 Komisia prijala štyri sekundárne právne predpisy[26], ktoré sú dôležitým míľnikom pri vykonávaní tohto aktu. Komisia takisto predložila oznámenie, v ktorom hodnotí dodávky EÚ v oblasti emisne neutrálnych technológií a poukazuje na silnú závislosť od Číny, najmä v prípade solárnych fotovoltických systémov (94 % fotovoltických modulov a článkov) a batérií (50 % sád batérií, modulov a článkov, ako aj 81 % aktívnych anódových materiálov)[27]. Celkovo odvetvie čistých technológií v EÚ naďalej čelí silnému konkurenčnému tlaku. Na celosvetovej úrovni sa očakáva, že bez ďalších politických opatrení bude v nasledujúcich rokoch pretrvávať značný nadbytok výrobných kapacít v oblasti batérií, solárnej energie, veternej energie (gondoly) a vodíka (zväzky)[28].

EÚ má celosvetovo vedúce postavenie vo verejných výdavkoch na výskum a inovácie v oblasti technológií čistej energie a v posledných rokoch zvýšila svoje verejné investície do tohto odvetvia[29]. V roku 2023 poskytli členské štáty na financovanie výskumu a inovácií v rámci priorít energetickej únie takmer 8,5 miliardy EUR, čím sa ich výdavky oproti predchádzajúcemu roku zvýšili o pätinu. K tomu sa na úrovni EÚ pridali viac ako 2 miliardy EUR v rámci príslušných projektov programu Horizont Európa. Touto súhrnnou sumou sa EÚ radí na popredné miesto medzi hlavnými ekonomikami, pokiaľ ide o verejné výdavky na výskum a inovácie v oblasti technológií čistej energie[30]. **Súkromné investície do výskumu a inovácií**, ktoré tvoria viac ako tri štvrtiny financovania výskumu a inovácií v oblasti technológií čistej energie vo všetkých veľkých ekonomikách, však zotrvávajú vo veľkých ázijských ekonomikách na výrazne vyššej úrovni ako v EÚ a USA[31]. Cieľom **Stratégie pre startupy a scaleupy**, ktorá bola spustená v máji 2025, je odstrániť rozdiely v inováciách medzi EÚ a jej hlavnými svetovými konkurentmi, pričom kľúčové opatrenia siahajú od presadzovania regulácie podporujúcej inovácie až po zlepšenie prístupu k financovaniu a urýchlenie zavádzania a rozširovania trhu.

Cieľom nového riadenia **Európskeho strategického plánu pre energetické technológie**, ktorý Komisia navrhla v roku 2025, je **definovať spoločné vykonávacie a investičné programy pre jednotlivé technológie** s členskými štátmi s cieľom ďalej využívať synergie medzi EÚ, členskými štátmi a zainteresovanými stranami z oblasti energetického výskumu a priemyslu. Okrem toho sa v Európskom strategickom pláne pre energetické technológie na rok 2025 začalo **viac prihliadať na prierezové výzvy,** ako je zavádzanie inovácií na trhu, obehové hospodárstvo, digitalizácia a spoločenské zručnosti. Členské štáty oznámili, že vnútroštátne ciele, ktoré sa premietajú do cieľov Európskeho strategického plánu pre energetické technológie, sa výrazne zameriavajú na energetické systémy a vodík. Pokiaľ ide o jadrové technológie, Európska priemyselná aliancia pre malé modulárne reaktory (SMR) v septembri 2025 zverejnila svoj strategický akčný plán, v ktorom načrtla konkrétne opatrenia na podporu a urýchlenie vývoja

---

24 EurObserv'ER, *The State of Renewable Energies in Europe, 2024 edition (Stav energie z obnoviteľných zdrojov v Európe vydanie z roku 2024)*, 2025.

25 Komplexnejšie posúdenie je uvedené v správe o pokroku v oblasti konkurencieschopnosti technológií čistej energie za rok 2025 [COM(2025) 74 final].

26 Pozri: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_25_1324.

27 C/2025/3236.

28 BloombergNEF, *Energy Transition Supply Chains* (Dodávateľské reťazce energetickej transformácie), 2025.

29 CETO, *Overall Strategic Analysis of Clean Energy Technology in the EU - 2024 Status Report* (Celková strategická analýza technológií čistej energie v EÚ – správa o stave z roku 2024), 2025.

30 Analýza JRC pre správy strediska CETO z roku 2025 (pripravuje sa).

31 COM(2025) 74 final.

a zavádzania SMR prostredníctvom viacerých vybraných projektov do začiatku 30. rokov 21. storočia. Pokiaľ ide o energiu jadrovej syntézy, projekt ITER vlani splnil všetky svoje kľúčové ukazovatele výkonnosti a v prvom semestri roku 2025 z ukazovateľov vyplynulo, že projekt prebieha podľa plánu, čím sa priblížil k fáze vedeckého výskumu, ktorá otvorí dvere priemyselnej komercializácii.

4. ROZHODUJÚCI OKAMIH NA DOBUDOVANIE SILNEJ ENERGETICKEJ ÚNIE

Dekarbonizácia predstavuje silnú príležitosť na rast: môže zabezpečiť stabilitu cien energie a trhov s energiou, znížiť náklady na účty za energiu, vytvoriť kvalitné pracovné miesta a zvýšiť konkurencieschopnosť európskeho priemyslu, a zároveň zvýšiť domácu výrobu energie, čo prinesie výhody z hľadiska bezpečnosti dodávok a energetickej nezávislosti.

Úplné vykonávanie akčného plánu pre cenovo dostupnú energiu začína prinášať prvé výsledky v praxi. Prioritou bude aj v nadchádzajúcich mesiacoch znížiť ceny energie pre všetkých európskych občanov a podniky a zároveň urýchliť vykonávanie rámca do roku 2030. Komisia zintenzívni úsilie na základe súboru opatrení oznámených 21. októbra[32].

Zároveň sa tým položí pevný základ na udržanie transformácie aj v ďalšom desaťročí **na ceste ku klimatickej neutralite do roku 2050**.

Spoluzákonodarcovia v súčasnosti zvažujú **návrh Komisie na zmenu európskeho právneho predpisu v oblasti klímy, ktorým sa stanovuje cieľ EÚ v oblasti klímy do roku 2040 znížiť čisté emisie skleníkových plynov o 90 % v porovnaní s úrovňami z roku 1990**.

Po schválení bude cieľ EÚ v oblasti klímy do roku 2040 slúžiť ako referenčná hodnota pre politický rámec EÚ na nasledujúce desaťročie. Skúsenosťami získanými pri vykonávaní súčasného regulačného rámca vrátane nariadenia o riadení sa zdôraznil význam zosúladenia ambícií s kapacitou na ich dosiahnutie a zabezpečenia koordinácie národných stratégií.

Dôraz by sa mal klásť na predloženie koherentného a predvídateľného politického rámca, ktorý poskytne členským štátom, investorom a občanom dlhodobú istotu počas ďalšej fázy energetickej transformácie. Na dosiahnutie tohto cieľa je potrebné prekonať niekoľko výziev.

Po prvé, **hlbšia elektrifikácia bude nevyhnutná na dosiahnutie ambiciózneho zníženia emisií skleníkových plynov a uspokojenie energetických potrieb konkurencieschopnej a prosperujúcej EÚ**. Podiel elektrickej energie na konečnej spotrebe energie sa však už viac ako desať rokov nemení a pohybuje sa okolo 23 %. Na dosiahnutie cieľov EÚ v oblasti dekarbonizácie a zabezpečenie rozsiahlej elektrifikácie pozemnej dopravy, vykurovania priestoru a ohrev vody a mnohých priemyselných procesov je potrebné, aby sa tento podiel do roku 2030 zvýšil na jednu tretinu, približne 32 %, ako sa uvádza v Dohode o čistom priemysle, a do roku 2040 sa takmer zdvojnásobiť 50 %.

Ak vezmeme do úvahy aj elektrickú energiu potrebnú na výrobu vodíka, táto zmena si vyžiada viac ako zdvojnásobenie výrobnej kapacity do roku 2040, ako aj investície do **sietí a flexibility vo výške** približne **1 bilión EUR do roku 2040**.

Po druhé, Aby bol tento **strategický prístup nákladovo efektívny**, bude takisto potrebné naďalej podporovať zavádzanie **energeticky účinných** technológií, a zabezpečiť, aby boli všetky domácnosti a podniky vybavené inteligentnými meradlami. Najdôležitejšie je, že najväčší podiel investičných potrieb v oblasti energetickej efektívnosti v rokoch 2030 až 2040 sa týka **obnovy existujúcich budov** vrátane obnovy vykurovania a chladenia, a to najmä v sektore budov s potrebou až 241 miliárd EUR ročne[33].

Po tretie, **inovatívne technológie vyrábané v Európe musia prosperovať, aby bola energetická transformácia úspešná** a aby sa zabezpečilo, že budúci energetický systém bude založený na konkurencieschopnom odvetví čistých technológií EÚ. Vývoj a zavádzanie

---

32 Komisia zintenzívňuje úsilie o zníženie cien energie súborom opatrení na pomoc priemyslu a spotrebiteľom - Energetika.

33 SWD(2024) 64 final.

digitálnych riešení a aplikácií umelej inteligencie má veľký potenciál na zabezpečenie vyššej efektívnosti a flexibility energetického systému a na uľahčenie integrácie energie z obnoviteľných zdrojov pri nižších nákladoch. Zároveň je dôležité zabezpečiť kybernetickú bezpečnosť energetického systému EÚ a naplánovať integráciu rastúcej spotreby dátových centier[34].

Na podporu masívnej transformácie energetického systému bude potrebné zvýšiť investície do čistej energie približne z 240 miliárd EUR v roku 2020 na približne 695 miliárd EUR ročne do roku 2040. Tieto investície musia podporovať rozširovanie, digitalizáciu a modernizáciu elektrickej infraštruktúry, domácu výrobu a skladovanie.

Rozhodujúce bude využitie verejných a mobilizácia súkromných investícií, ako aj vytvorenie inovatívnych finančných nástrojov na podporu udržateľných investícií do energetiky a klímy v celej EÚ a na podporu cezhraničnej spolupráce. Napríklad mechanizmom Únie na financovanie energie z obnoviteľných zdrojov by sa mohla podporiť nákladová efektívnosť a mohli by sa zvýšiť ambície členských štátov prostredníctvom uľahčenia aukcií energie z obnoviteľných zdrojov v celej EÚ, ako sa odporúča v Lettovej správe.

Ako sa uvádza v Akčnom pláne pre cenovo dostupnú energiu a v pláne energetickej účinnosti, rozšírenie záručných systémov EÚ pre služby energetickej účinnosti a nástrojov na urýchlenie energetickej účinnosti prispeje k posilneniu trhu s energetickou účinnosťou a k premene úspor energie na trhovo orientovaný tovar, ktorý pomôže Európanom využívať služby schopné znížiť ich účty za energiu. Nadchádzajúca revízia správy energetiky je príležitosťou transformovať národné energetické a klimatické plány do **dôveryhodných investičných stratégií**, ktorými sa usmerňujú reformy a účinne smerujú finančné prostriedky na prechod na čistú energiu.

Po **preskúmaní politiky súdržnosti v polovici trvania** môžu členské štáty využívať kohézne fondy na podporu projektov energetických prepojení a súvisiacej prenosovej, distribučnej a uskladňovacej infraštruktúry.

Okrem toho sa v návrhu ambiciózneho viacročného finančného rámca (VFR) vo výške 1,98 bilióna EUR na obdobie 2028 – 2034 (v bežných cenách) navrhuje päťnásobné zvýšenie rozpočtu **Nástroja na prepájanie Európy** s cieľom posilniť cezhraničnú infraštruktúru potrebnú pre spoľahlivú energetickú úniu.

V plánoch národného a regionálneho partnerstva sa podporia domáce prenosové a distribučné sústavy, pričom sa zohľadní aj transeurópska energetická sieť (TEN-E). Účelom rámca odolnosti proti zmene klímy bude okrem iného zabezpečiť, aby všetky investície a hlavné politiky, ktoré sú citlivé na dôsledky zmeny klímy, boli navrhnuté tak, aby čelili klimatickým rizikám, ktoré by sa mohli naplniť počas ich životnosti. Návrh sa opiera aj o **Európsky fond pre konkurencieschopnosť**, ktorým sa zjednoduší a urýchli financovanie z prostriedkov EÚ a podnietia sa súkromné a verejné investície do strategických technológií vrátane tých, ktoré sú rozhodujúce pre prechod na čistú energiu.

Zásadný význam bude mať zabezpečenie súdržnosti medzi budúcimi NEKP a vypracovaním plánov národného a regionálneho partnerstva vrátane ich preskúmania v polovici trvania. Podporí zosúladenie investičných priorít s dlhodobými energetickými reformami a budovanie infraštruktúry, ktorá je základom skutočne integrovanej energetickej únie, vrátane odstránenia ôsmich kritických prekážok identifikovaných v rámci energetických diaľnic.

Zjednodušenie zohráva kľúčovú úlohu pri rýchlejšom dosahovaní cieľov a zámerov energetickej politiky na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ, pričom vychádza z dialógov o vykonávaní a kontrol skutočného stavu. Súčasné nariadenie o riadení už v tomto smere predstavovalo významný krok, ale je potrebné opätovne vyvinúť úsilie na ďalšie zefektívnenie a zosúladenie prvkov plánovania, podávania správ a sledovania investícií. Tým by sa mohli zefektívniť procesy a mohlo by sa zabezpečiť, aby budúci rámec politík v oblasti klímy a energetiky **zostal citlivý a dobre cielený a zároveň by sa ním zabezpečila ambiciózna**

[34] IEA uvádza nárast spotreby dátových centier v Európe o 70 % v rokoch 2025 až 2030: *Energy and AI* (Energia a umelá inteligencia).

klimatická a energetická transformácia. Budúci rámec v oblasti energetiky a klímy by sa mal využívať strategickejšie na prilákanie investícií a podporu vykonávania zo strany členských štátov.

Občania EÚ musia pociťovať výhody energetickej transformácie v ich každodennom živote. Zabezpečením príležitostí na zapojenie občanov do fázy plánovania a vývoja energetických projektov a sieťovej infraštruktúry alebo ich podporou pri využívaní inovačných ponúk s cieľom zabrániť kolísaniu cien sa zaistí potrebná spoločenská akceptácia na dosiahnutie cieľov EÚ a prispeje sa k nižším účtom za energiu. Panelová diskusia občanov o energetickej efektívnosti, ktorú Európska komisia zorganizovala v roku 2024, by mohla slúžiť ako príklad pre nadchádzajúce iniciatívy EÚ.

Všetky tieto zlepšenia musia prispieť k súdržnejšiemu a perspektívnejšiemu rámcu, ktorý bude schopný podporiť prechod EÚ na čistú energiu v nasledujúcom desaťročí a zároveň zabezpečiť konkurencieschopnosť, cenovú dostupnosť, bezpečnosť a sociálnu spravodlivosť a prispieť k dobudovaniu energetickej únie.

PRÍLOHA 1

Tabuľka: Pokrok pri plnení Akčného plánu pre cenovo dostupnú energiu

 dokončené prebieha

Akcie – pilier I: ***Zníženie nákladov na energie***	**Čiastková akcia**	**Stav**	**Lehota**
1. Primerané účty za energiu	**Usmernenie** k metodikám sieťových taríf a k anticipačným investíciám do sietí		2. štvrťrok 2025
	Odporúčanie členským štátom o využívaní flexibility (vrátane smernice o zdaňované energie) pri znižovaní zdanenia elektrickej energie		4. štvrťrok 2025
	Balík energetických opatrení pre občanov vrátane usmernení a opatrení týkajúcich sa energetickej chudoby a spoločenstiev		1. štvrťrok 2026
2. Zníženie nákladov na dodávku elektrickej energie	**Pilotný projekt EIB** pre **zmluvy o nákupe čistej elektriny** (500 mil. EUR), balík pre **výrobu sietí** (1,5 mld. EUR)		2. štvrťrok 2025
	Usmernenie k inovatívnym formám obnoviteľných zdrojov energie a k oblastiam vhodným na zrýchlené budovanie sietí a zariadení na uskladňovanie energie		2. štvrťrok 2025
	Podpora Komisie pri vykonávaní prostredníctvom rozšírenia Accele-RES, expertnej skupiny pre udeľovanie povolení, CA-RES, dialógu o vykonávaní, usmerňujúceho nástroja pre otázky a odpovede		2. štvrťrok 2025
	Revízia **rámca štátnej pomoci**		2. štvrťrok 2025
	Usmernenie k návrhu rozdielových zmlúv		4. štvrťrok 2025
	Legislatívne návrhy na zjednodušenie udeľovania povolení pre energetickú infraštruktúru, uskladňovanie a obnoviteľné zdroje energie		4. štvrťrok 2025
	Balík opatrení pre európske elektrizačné sústavy		4. štvrťrok 2025
	Usmernenia k podpore odmeňovania flexibility v maloobchodných zmluvách		4. štvrťrok 2025
	Sieťový predpis o reakcii na strane spotreby		1. štvrťrok 2026
	Pravidlá forwardového trhu na zvýšenie možností zabezpečenia		3. štvrťrok 2026
	Členské štáty upravia vnútroštátne postupy udeľovania povolení a posilnia vnútroštátne orgány		čo najskôr
3. Zlepšenie situácie na trhoch s plynom	**Využitie kúpnej sily EÚ**		2. štvrťrok 2025 – 2026
	Produkt **EIB** pre MSP v oblasti energetickej efektívnosti, záručná schéma, pilotný projekt		3. štvrťrok 2025

	Hodnotenie **systému certifikácie pre úspory energie** na trhu v celej EÚ		3. štvrťrok 2025
	Aktualizácia **pravidiel** EÚ **pre energetické označovanie a ekodizajn**		3. štvrťrok 2025
	Hodnotenie prístupu ku kapitálu a finančným stimulom		4. štvrťrok 2025
	Hodnotenie **osobitnej skupiny pre trh so zemným plynom**		4. štvrťrok 2025
	Členské štáty a orgány dohľadu nad trhom na posilnenie dohľadu a presadzovania práva		Čo najskôr
4. Energetická efektívnosť	**Program EIB** pre energetickú efektívnosť v MSP		3. štvrťrok 2025
	Posilnenie **energeticky efektívnych spotrebičov a výrobkov**		Čo najskôr
Akcie – pilier II: ***Dobudovanie energetickej únie***	**Čiastkové akcie**	**Stav**	**Lehota**
5. Dobudovanie energetickej únie	Zriadiť **osobitnú skupinu pre energetickú úniu**		2. štvrťrok 2025
	Objasňujúci program pre jadrovú energetiku (PINC)		2. štvrťrok 2025
	Biela kniha o **hlbšej trhovej integrácii s energiou**		4. štvrťrok 2025
	Investičná stratégia pre čistú energiu		4. štvrťrok 2025
	Strategický plán pre energetické technológie		4. štvrťrok 2025
	Akčný plán elektrifikácie, **stratégia pre vykurovanie a chladenie**, **strategický plán pre digitalizáciu a umelú inteligenciu**		1. štvrťrok 2026
	Stratégia pre jadrovú fúziu		2026
	Revízia **nariadenia o správe**		do polovice roka 2027
Akcie – pilier III: ***Prilákanie investícií a zabezpečenie realizácie***	**Čiastková akcia**	**Stav**	**Lehota**
6. Tripartitné zmluvy	Začatie procesu pre **tripartitné odvetvové zmluvy** o cenovo dostupnej energii pre európsky priemysel		4. štvrťrok 2025
Akcia – pilier IV ***Pripravenosť na potenciálne krízy***	**Čiastková akcia**	**Stav**	**Lehota**
7. Bezpečnosť dodávok v záujme cenovej stability	Revízia **rámca pre energetickú bezpečnosť**		1. štvrťrok 2026

8. Pripravenosť na cenové krízy	**Usmernenia** k schémam na **zníženie špičkového odberu pri prudkých nárastoch cien** v obdobiach napätia v sústave		Prebieha
	Dočasné zvýšenie kapacít cezhraničných prepojení počas kríz		Trvalé
Akcia – monitorovanie	**Čiastková akcia**	**Stav**	**Lehota**
Správa o stave energetickej únie	Komisia tento akčný plán vykoná, bude monitorovať pokrok pri jeho plnení a bude o ňom podávať správy v správe o stave energetickej únie.		Každoročne

PRÍLOHA 2 – Správa o pokroku v oblasti konkurencieschopnosti

Táto príloha obsahuje aktualizované informácie o konkurencieschopnosti EÚ v oblasti technológií čistej energie a dopĺňa oddiel 3.5. Vychádza zo správy o pokroku[35] prijatej spolu s Dohodou o čistom priemysle a Akčným plánom pre cenovo dostupnú energiu vo februári 2025, ako aj z práce Útvaru pre monitorovanie technológií čistej energie (CETO).

1. Vývoj na globálnom trhu

Celosvetové investície do čistej energie predbehli investície do fosílnych palív, pričom približne dve tretiny z toku kapitálu vo výške 3 biliónov EUR, ktoré sa očakávajú v roku 2025, pôjdu do technológií čistej energie[36]. Obnoviteľné zdroje sú nákladovo najkonkurencieschopnejšími zdrojmi elektrickej energie v EÚ, ktorá v roku 2024 dosiahla 47 % podiel obnoviteľných zdrojov na svojom energetickom mixe.

EÚ zostáva významným hráčom v obchode s čistými technológiami, pričom v poslednom čase sa znížil deficit obchodu s tepelnými čerpadlami, solárnou fotovoltikou a batériami a zaznamenal sa prebytok obchodu so slnečnou tepelnou energiou. Toto zlepšenie však čiastočne odráža skôr slabší dopyt a vysoké zásoby než oživenie výrobnej základne. Vývoz sa v roku 2024 znížil, pričom EÚ stratila 7 % hodnoty vývozu[37]. Očakáva sa, že na celosvetovej úrovni bude pretrvávať nadmerná výrobná kapacita v oblasti solárnej energie, batérií, veternej energie a vodíka, pričom v investíciách a výrobe bude dominovať Čína, kde sa nachádza viac ako 85 % celosvetovej kapacity solárnej energie a batérií. Výrobné náklady v EÚ sú naďalej výrazne vyššie, pričom čínske solárne moduly sú podľa odhadov o 35 – 65 % lacnejšie ako európske a veterné turbíny sú približne o tretinu lacnejšie[38].

2. Výroba a dodávateľské reťazce s emisne neutrálnej technológie

Podpora výroby čistých technológií je ústredným prvkom politiky EÚ v rámci Dohody o čistom priemysle a aktu o emisne neutrálnom priemysle. V roku 2025 boli prijaté nové rámce štátnej pomoci a daní na podporu investícií, zatiaľ čo sekundárna legislatíva aktu o emisne neutrálnom priemysle poskytuje nástroje na zvýšenie kapacity EÚ a uplatňovanie kritérií odolnosti vo verejnom obstarávaní a aukciách. Napriek týmto opatreniam zostávajú závislosti značné: v roku 2023 Čína dodala viac ako 90 % fotovoltických modulov, takmer 80 % všetkých fotovoltických systémov, polovicu komponentov batérií a prevažnú väčšinu permanentných magnetov pre veterné turbíny[39].

EÚ si udržiava silné postavenie v oblasti veterných turbín, sieťových technológií, vodnej energie a špičkových tepelných čerpadiel, ako aj celosvetové prvenstvo v oblasti bioplynu a biometánu. Má takisto dobré postavenie v oblasti inovatívnych palív pre leteckú a námornú dopravu, hoci sa stále vyrábajú v malej miere a ich výroba je nákladná. V roku 2024 klesla celková hodnota

35 COM(2025)74 final.

36 IEA, *World Energy Investment* (Investície do svetovej energie), 2025. Prepočítané na EUR pomocou priemerného výmenného kurzu 0,9239 EUR za 1 USD za rok 2024, na základe údajov ECB.

37 JRC na základe údajov COMEXT/COMTRADE pre vybrané technológie (lítiovo-iónové batérie, fotovoltické moduly, solárne tepelné zariadenia, tepelné čerpadlá, vodná energia, veterná energia) pre správy centra CETO 2025 (pripravované).

38 IEA, *Advancing Clean Technology Manufacturing* (Napredovanie vo výrobe čistých technológií), 2024.

39 COM(2025) 3236.

výroby čistých technológií v EÚ pre šesť kľúčových technológií čistej energie o 11 % na 35 miliárd EUR, pričom výrazný nárast zaznamenali len veterná a vodná energia[40].

3. Trendy v oblasti výskumu a inovácií

EÚ zostáva svetovým lídrom vo verejných investíciách do výskumu a inovácií v oblasti technológií čistej energie, pričom v roku 2023 bude mobilizovaných viac ako 10,5 miliardy EUR. Súkromný výskum a inovácie, ktorý je celosvetovo dominantný, je však oveľa silnejší v hlavných ázijských ekonomikách (0,37 % – 0,64 % HDP) ako v EÚ (0,17 % HDP) a USA (0,08 % HDP)[41], takže EÚ je v nevýhode. EÚ má naďalej dobré postavenie v oblasti podávania patentových prihlášok s vysokou hodnotou v oblasti obnoviteľných zdrojov energie a energetickej efektívnosti. Vzhľadom na tieto trendy v oblasti patentovania má EÚ dobrú pozíciu, pokiaľ ide o technológie, ako je veterná energia, vodík, inteligentné siete a energia z oceánov, ale zaostáva za krajinami, ako sú USA a Čína, v oblasti batérií, fotovoltiky, geotermálnych a digitálnych technológií[42]. V roku 2024 pokračovali globálne investície rizikového kapitálu do technológií čistej energie v poklese zaznamenanom v roku 2023. V EÚ sa investície rizikového kapitálu do čistých technológií v roku 2024 znížili o polovicu. Celosvetový podiel Európy však v uplynulých rokoch vzrástol na takmer jednu pätinu. Na rozdiel od USA a Číny, ktoré ťažia zo širokej skupiny stredne veľkých transakcií, sa výkonnosť EÚ opiera o malý počet veľmi veľkých transakcií[43].

Medzi najnovšie iniciatívy v oblasti jadrovej energie patrí vytvorenie priemyselnej aliancie pre malé modulárne reaktory, príprava európskej stratégie pre jadrovú fúziu. Okrem toho sa reformou Európskeho strategického plánu pre energetické technológie posilní koordinácia s členskými štátmi, zainteresovanými stranami v oblasti výskumu a priemyslom. V budúcnosti bude navrhovaný Európsky fond pre konkurencieschopnosť fungovať spolu s programom Horizont Európa s cieľom poskytovať nepretržitú podporu od výskumu až po zavedenie do praxe, zatiaľ čo program EIB TechEU by mal do roku 2027 zmobilizovať 250 miliárd EUR, a to aj prostredníctvom podpory EÚ. Cieľom týchto nástrojov je spoločne posilniť schopnosť Európy rozšíriť inovácie, zabezpečiť dodávateľské reťazce a udržať si konkurencieschopnosť v globálnych pretekoch v oblasti čistej energie.

40 JRC na základe údajov PRODCOM pre vybrané technológie (lítiovo-iónové batérie, fotovoltické moduly, solárne tepelné zariadenia, tepelné čerpadlá, vodná energia, veterná energia) pre správy centra CETO 2025 (pripravované).

41 CETO, *Overall Strategic Analysis of Clean Energy Technology in the EU: 2024 Status Report* (Celková strategická analýza technológií čistej energie v EÚ: správa o stave v roku 2024), 2025.

42 CETO, *Overall Strategic Analysis of Clean Energy Technology in the EU: 2024 Status Report* (Celková strategická analýza technológií čistej energie v EÚ: správa o stave v roku 2024), 2025.

43 Analýza JRC pre správy strediska CETO z roku 2025 (pripravuje sa).